Nr. 7. Warszawa, dnia 31 grudnia 1923 r. Rok VI.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Cena numeru pojedyńczego 15 groszy polskich. „Dziennik Urzędowy" przyjmuje ogłoszenia instytucji społecznych i użyteczności publicznej, od osób zaś prywatnych tylko takie, które wynikają ze stosunku do władz rządowych i powyższych instytucji.

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat Nr. 69. Tel. 86-44.

Adres Administracji: ul. Senatorska Nr. 12, pałac Blanka. Tel. Nr. 87-02.

TREŚĆ: Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

187.

Okólnik (117) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Dyrektorów Departamentów oraz Naczelników Wydziałów, wyłączonych z Minist. Spr. Wewnętrznych, w sprawie zmiany w trybie załatwiania interpelacji poselskich.

Nawiązując do reskryptu okólnego z dnia 26 marca r. b. Nr Pr. 2698, zarządzam następujące zmiany w trybie załatwiania interpelacji i interwencji poselskich:

1. Wpływające do M. S. Wewn. interpelacje i interwencje ujęte będą w ewidencję przez Wydział Prezydjalny i następnie przez Wydział ten rozsyłana PP. Dyrektorom Departamentów, wzgl. PP. Naczelnikom Wydziałów wyłączonych z Departamentów, do merytorycznego załatwiania, wg. kompetencji.

2. Kompetentne Wydziały zażądają w razie potrzeby odpowiednich wyjaśnień od władz podległych, przygotują projekt odpowiedzi i przedłożą mnie ten projekt do aprobaty w drodze przepisanej za pośrednictwem Wydziału Pr.

Warszawa, d. 6 października 1923 r. (Pr. 10447).

Ministrer Spraw Wewnętrznych

(—) *Kiernik.*

188.

Okólnik (118) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Komendanta Głównego Policji Państwowej w sprawie przestrzegania przepisów względem osób, ubiegających się o przyjęcie do służby państwowej.

Na podstawie okólnika P. Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 września r. b. Nr. 14898, wydanym w związku z Rozp. Rady Ministrów z dnia 23 lipca r. b. o komisjach kwalifikacyjnych (Dz. Urz. R. P. Nr. 82, poz. 638) — zwracam uwagę, że wedle § 4 cytowanego Rozporządzenia komisje kwalifikacyjne są powołane między innemi do wydawania opinji o kwalifikacjach osób, ubiegających się o stanowisko służbowe.

Nadto zechcą Panowie odnośnie do kandydatów do służby państwowej baczyć, aby były ściśle przestrzegane przepisy, zawarte w artykułach 6—10 ustawy z d. 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164), w szczególności zaś, aby był badany przez lekarza z urzędu stan zdrowia kandydata do służby państwowej, nieprzestrzeganie bowiem tego pociąga za sobą niejednokrotnie ujemne następstwa dla sprawności samej służby bądź z powodu zbyt częstej i długiej nieobecności w służbie chorego urzędnika, bądź też z powodu małej wydajności pracy osoby, przyjętej do służby państwowej, a fizycznie do niej w stopniu niedostatecznym uzdolnionej.

Warszawa, d. 7 października 1923 r. (OP. 10885).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Kiernik.*

189.

Okólnik (119) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów (z wyj. Śląskiego), Delegata Rządu w Wilnie i Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę w sprawie Ustawy z dnia 1 lipca 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 91, p. 712) o środkach prawnych od orzeczeń władz administracyjnych.

W Dz. Ust. Nr. 91 ogłoszono pod poz. 712 ustawę z dnia 1 sierpnia 1923 r. w sprawie środków prawnych od orzeczeń władz administracyjnych.

Ustawa ta uzgadnia istniejące przepisy o środkach prawnych od orzeczeń władz administracyjnych z postanowieniem art. 71 Ustawy Konstytucyjnej, według którego odwołanie się od orzeczeń organów rządowych dopuszczone ma być tylko do jednej wyższej instancji, o ile ustawy nie przewidzą w tym względzie wyjątków. Pozatem przynosi zacytowana na wstępie ustawa nowe uregulowanie trybu postępowania w wypadkach wniesienia odwołań od orzeczeń i zarządzeń władz administracyjnych oraz uchyla luki i usterki, istniejące dotąd w normach prawnych o postępowaniu odwoławczem.

Ze względu na ważność regulowanego przedmiotu nabiera omawiana ustawa pierwszorzędnego znaczenia w postępowaniu administracyjnem, co znów powoduje potrzebę gruntownego zapoznania się organów władz administracyjnych z jej duchem i postanowieniami. Aby ułatwić orjentację władz administracyjnych w postanowieniach tejże ustawy, — zwłaszcza na obszarach, gdzie obowiązujące dotychczas ustawodawstwo wykazywało rozliczne luki w przedmiocie przez nią regulowanym, — podaje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poniższe uwagi.

Jak już zaznaczono na wstępie, dopuszcza nowa ustawa odwołanie się od orzeczeń władz administracyjnych z reguły tylko do jednej wyższej instancji; w konsekwencji znosi też ona postanowienia art. 6 ustawy tymczasowej z dnia 2 sierpnia 1919 r. o organizacji władz administracyjnych II instancji (Dz. Ust. Nr. 65, poz. 395), według którego od orzeczeń Wojewody przysługiwało odwołanie do właściwego Ministra, chociażby nawet orzeczenia te były wydane w II instancji.

Art. 1 ustawy postanawia, iż od orzeczeń i zarządzeń władz administracyjnych przysługuje odwołanie tylko do jednej wyższej instancji, o ile poszczególne ustawy, wydane po wejściu w życie omawianej ustawy, nie będą zawierały odmiennych postanowień

Z brzmienia art. 1 wynika, że nawet w tych wypadkach, w których poszczególne ustawy, wydane przed wejściem w życie ustawy z dnia 1 sierpnia 1923 r., przewidywały dwie instancje odwoławcze, dopuszczalną będzie od dnia wejścia w życie omawianej ustawy wyłącznie jedna instancja odwoławcza.

Art. 3 omawianej ustawy postanawia, że odwołanie wnosi się za pośrednictwem władzy, która orzeczenie lub zarządzenie wydała w I instancji. Postanowienie to wprowadza odmienny tryb postępowania od trybu, ustanowionego w art. 6 ustawy tymczasowej z dnia 2 sierpnia 1919 r., w myśl którego odwołanie od orzeczeń Wojewody wnosiło się przez Województwo nawet w tych wypadkach, kiedy Wojewoda orzekł w II instancji.

Art. 6 ustawy postanawia, iż orzeczenia i zarządzenia władz administracyjnych winny zawierać pouczenie o środkach prawnych, a zarazem podaje przepisy, chroniące interesowanego na wypadek udzielenia mu przez władzę mylnego pouczenia prawnego. Ze względu na istotne znaczenie pouczenia w postępowaniu odwoławczem winny władze administracyjne zwracać na prawidłowość jego szczególną uwagę. Pouczenie to ma według art. 6 zawierać między innemi określenie władzy, do której odwołanie wnieść należy; Pan Wojewoda (Del. Kom.) zechce zarządzić, aby w praktyce stosowano ten przepis, podając tak władze, do której, jak i władzę, przez którą ma być wniesione odwołanie. Zwraca się również uwagę, iż na obszarze, na którym dotąd obowiązywała ustawa z dnia 12 maja 1896 roku (Austr. Dz. Ust. Nr. 101), zawiera art. 6 odmienne od dotychczasowych przepisy o postępowaniu w razie mylnego pouczenia prawnego (ust. 2 — 4 art. 6).

W obowiązującem dotąd ustawodawstwie nie była odpowiednio uregulowana instytucja przywrócenia terminu oraz instytucja wznowienia postępowania, zakończonego prawomocnem orzeczeniem; uregulowanie to przynoszą art. 5 i 7 ustawy z dnia 1 sierpnia 1923 r.

Art. 8 ustawy postanawia, iż przepisy jej nie dotyczą orzeczeń, wydanych w postępowaniu karno-administracyjnem. Uregulowanie środków prawnych od takich orzeczeń nastąpi w osobnej ustawie, której projekt jest już opracowany przez M. S. Wewn.

Art. 10 podaje w ust. 2 przepis przejściowy do ustawy z dnia 1 sierpnia 1923 r., regulując wyraźnie postępowanie w wypadku, kiedy orzeczenie, wydane w II instancji, zostało doręczone przed wejściem w życie omawianej ustawy, a odwołanie nie zostało jeszcze do wejścia w życie tejże ustawy wniesione. Z brzmienia art. 10 wynika pozatem, że jeżeli orzeczenie, wydane w II instancji, doręczono przed wejściem w życie ustawy z dnia 1 sierpnia 1923 r. i przed tym terminem wniesiono odwołanie do III instancji, natenczas przepis omawianej ustawy o dopuszczalności jednej tylko instancji odwoławczej nie będzie miał zastosowania do tego odwołania. Wynika dalej z art. 10, że we wszystkich wypad-

kach, w których doręczenie orzeczenia, wydanego w II instancji, nastąpiło po wejściu w życie ustawy z dnia 1 sierpnia 1923 r., będą odwołania, wniesione do III instancji, traktowane już w myśl postanowienia art. 1 ustawy, niedopuszczającego III instancji.

Komunikując powyższe uwagi, upraszа się Pana o wydanie podległym Mu organom odpowiednich wskazówek. Zarazem zwróci Pan uwagę tychże organów na konieczność ścisłego przestrzegania przez nie przepisów formalnych, zawartych w ustawie z dnia 1 sierpnia 1923 r., jak również i na to, że nieprzestrzeganie tych przepisów stanowić może wadliwość postępowania, zdolną spowodować uchylenie wydanych zarządzeń i orzeczeń tak w toku instancji, jak i przez Najwyższy Trybunał Administracyjny (art. 19 ustawy z dnia 3 sierpnia 1922 r. Dz. Ust. Nr. 67, poz. 600).

Warszawa, d. 2 października 1923 r. (AO. 3244).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

190.

Okólnik (121) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów (z wyj. Śląskiego), Delegata Rządu w Wilnie i Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę w sprawie akcji zasiłkowej dla rodzin robotników dziennych, powołanych na ćwiczenia.

Wobec podniesionych przez niektóre władze administracyjne II instancji wątpliwości, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych po porozumieniu się z Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej wyjaśnia, co następuje:

Robotnicy, płatni dziennie, lecz najmowani na czas nieokreślony z uwzględnieniem bądź umownego, bądź dwutygodniowego terminu wymówienia, podpadają pod pojęcie robotników stałych w myśl § 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 40, poz. 276).

Robotnicy zaś, płatni dziennie, których umowa wygasa po upływie dnia bez formalnego wypowiedzenia, przyczem sama wypłata wynagrodzenia dziennego jest niejako milczącym znakiem rozwiązania stosunku służbowego, stanowią kategorję robotników, nieobjętych pojęciem „robotników stałych“ w myśl powyżej wymienionego rozporządzenia, niezależnie od okoliczności, czy zatrudnieni są u tegoż pracodawcy w ciągu okresu, przewyższającego jeden dzień.

Warszawa, d. 11 października 1923 r. (AW. 2013/23).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

191.

Okólnik (122) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie i Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie zwracania należytej uwagi na klauzulę wiz wjazdowych do paszportów cudzoziemców.

Ponieważ praktyka wykazała, że władze administracyjne I instancji nie zwracają należytej uwagi na klauzule wiz wjazdowych, które polskie placówki zagraniczne umieszczają na paszportach cudzoziemców, udających się do Polski, polecam Panu Wojewodzie pouczyć podległe organa, że dla załatwiania spraw tego rodzaju miarodajnym jest następujący tryb postępowania:

a) władze administracyjne I instancji winne przestrzegać, aby pobyt cudzoziemca na terytorjum Państwa ograniczony był istotnie do tego terminu, na jaki opiewa klauzula pobytu; tylko w wypadkach szczególniejszej wagi i konieczności elementarnych, jak choroba, własna czy członka rodziny, terminowe stawiennictwo u władz i t. p., władze I instancji, a w wypadkach wątpliwych—władze II instancji, mogą w drodze wyjątku sprolongować oznaczony w klauzuli wjazdowej czasokres pobytu do granic *niezbędnej konieczności;* tego rodzaju pozwolenia winne być utrzymywane w stosownej ewidencji, celem dopilnowania wyjazdu danego cudzoziemca.

b) władze administracyjne I instancji winne natomiast odmówić prolongaty pobytu cudzoziemcowi, którego paszport z powodu upływu czasu utracił ważność; w wypadkach nagłych, wzgl. wątpliwych rozstrzygnie sprawę ostatecznie decyzja II instancji.

c) o ile w klauzuli wjazdowej nie ma jednocześnie ograniczonego czasokresu pobytu, będzie rzeczą władzy administracyjnej I instancji okres ten terminowo oznaczyć; wątpliwości i ewentualnie rekursy rozstrzygnie ostatecznie władza II instancji, dla której miarodajnem będzie w każdym razie ogra-

niczenie pobytu najdalej do 1 roku, wzgl. do terminu ważności paszportu, o ile termin ten jest krótszy.

Stosowanie wyjątków od powyżej podanych zasad zastrzegam Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

W związku z powyższem zechce Pan zarządzić, aby władze administracyjne I instancji poddały dotychczasowy tryb postępowania w tych sprawach rewizji w tym sensie, żeby uzyskać można materjały statystyczne dla ewent. wydania specjalnych zarządzeń odnośnie tych skupień, zakładów przemysłowych, rolniczych, leśnych, w których element cudzoziemczy ostał się bądźto w liczbie jaskrawej, bądź też w ilości, stwarzającej niepożądaną konkurencję dla sił krajowych.

Uzyskane na tej drodze materjały zechce Pan przedstawić Ministerstwu wraz z własnym wnioskiem tem pewniej w terminie 1-miesięcznym, ile-że projekt rządowy Ustawy o Dowodach Osobistych wejdzie niebawem pod obrady Sejmu, a dostarczone przez Pana materjały dadzą w tej mierze niewątpliwie cenną wskazówkę przy rozważaniu owego działu projektu ustawy, który traktuje o cudzoziemcach.

Warszawa, d. 17 października 1923 r. (BO. 24810).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

192.

Okólnik (123) Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na miasto stoł. Warszawę w sprawie oznaczenia w korespondencji urzędowej terminu odpowiedzi.

W okólniku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 631 z r. 1919 postanowiono, aby władze administracyjne znaczyły każde pismo, na które nastąpić ma odpowiedź, odpowiednim terminem; w razie zaś gdyby w czasie wyznaczonego terminu nie nadeszła odpowiedź, aby załatwienie pisma ponaglały. Podanie takiego terminu następuje zazwyczaj w formie klauzuli końcowej pisma: „T e r m i n... zanotowano".

Powyższe postanowienie okólnika Nr. 631 weszło w skład przepisów obowiązujących instrukcji biurowych i przyjęło się w praktyce nawet w niektórych z tych Województw, w których okólnik ów formalnie nie obowiązuje.

Ponieważ używanie powyższej klauzuli w sposób niewłaściwy wywołało sprzeciwy ze strony niektórych urzędów, przeto zmieniając obecnie postanowienia okólnika Nr. 631 zarządzam, aby określonego wyżej oznaczania terminu używały władze administracyjne *jedynie w korespondencji z władzami administracyjnemi podległemi im lub równorzędnemi z niemi,* natomiast aby zaniechały oznaczania terminu zarówno w wypadkach korespondencji z władzami wyższemi, jak z władzami sądowemi oraz z władzami tych działów administracji, które nie są zespolone we władzach administracyjnych. Zaniechanie oznaczania terminu w tych wypadkach na korespondencji, przeznaczonej do wysłania, nie stoi oczywiście na przeszkodzie zanotowaniu terminu na referacie dla użytku wewnętrznego i zwróceniu się po upływie tegoż terminu do władzy, do której pismo było skierowane, z odpowiedniem przypomnieniem sprawy.

Zeche Pan Wojewoda (Delegat, Komisarz) w myśl powyższego wydać dalsze zarządzenia.

Warszawa, d. 20 października 1923 r. (AO. 3638).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

193.

Okólnik (124) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów (z wyj. Śląskiego), Delegata Rządu w Wilnie, Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę oraz Komendanta Głównego Policji Państwowej w sprawie umowy z pracownikami kontraktowymi.

Na podstawie okólnika Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 października r. b. Nr. 14956 podaję do wiadomości Panów, iż dotychczas obowiązujące przepisy, zawarte w okólniku 28 Min. Spraw Wewn. z dnia 21 marca r. b. PO. 3095, dotyczące umów z pracownikami kontraktowymi, zmienione zostają częściowo w tym kierunku, iż pozostawia się w każdym poszczególnym wypadku *uznaniu* władzy, zawierającej umowę z pracownikiem kontraktowym, czy wynagrodzenie ma być wypłacane zgóry, czy z-dołu.

Niniejsze zarządzenie dotyczy umów już zawartych oraz tych, które mają być w przyszłości zawierane.

Ze swej strony zaznaczam, że przy unormowaniu terminu wypłaty uposażenia goncom

(jako tym funkcjonariuszom kontraktowym, którzy ze względu na swój charakter służbowy najczęściej mogą nastręczać konieczność rozwiązania umowy) — należy stosować zasadę, iż gońcy jedynie w wyjątkowych wypadkach mogą otrzymywać uposażenie zgóry i to tylko z pośród tych, którzy przesłużyli bez zarzutu przynajmniej 1 rok w Urzędzie.

Warszawa, d. 23 października 1923 r. (OP. 11666).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Kiernik.*

194.

Okólnik (125) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów (także Sląskiego), Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie inwalidów wojennych — składania zeznań świadków.

W uzupełnieniu okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 18 z dnia 23 lutego 1923 r. Nr. AW. 306 w sprawie przyjmowania przez władze administracyjne I instancji — zeznań świadków, stwierdzających związek przyczynowy pomiędzy kalectwem, wzgl. chorobą, a służbą wojskową osoby, roszczącej pretensję do zaopatrzenia inwalidzkiego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poleca pouczyć podległe władze administracyjne I instancji, że do protokółów tych zeznań wciągane być mają jedynie zeznania świadków naocznych. Za świadków naocznych uważać należy tylko tych, którzy stwierdzają, że byli obecni: w czasie i miejscu wypadku, jaki spowodował kalectwo, wzgl. chorobę danej osoby, ubiegającej się o zaopatrzenie inwalidzkie, przy oddawaniu, wzgl. przewożeniu chorego do szpitala, w czasie pobytu danej osoby w szpitalu, punkcie opatrunkowym, żywnościowym i t. p.

Zeznań innych świadków przyjmować nie należy, albowiem zeznania takich świadków nie posiadają żadnego wpływu na orzekanie przez komisje wojskowo lekarskie o istnieniu związku przyczynowego pomiędzy kalectwem (chorobą), a służbą wojskową.

Zauważa się, że wzór protokólu zeznań stanowi załącznik Nr. 1 do § 4 rozporządzenia wykonawczego z dnia 10 stycznia 1923 r. do ustawy o zaopatrzeniu inwalidów, ogłoszonego w Dz. Ust. R. P. Nr. 20, poz 132.

Warszawa, d. 22 października 1923 r. (AW. 1994/23).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

(—) *Olpiński*

Podsekretarz Stanu.

195.

Okólnik (126) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Komendanta Głównego Policji Państwowej i Dyrektora Departmentu Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie zwolnienia urzędniczek od zajęć w okresie połogu.

Ustęp ostatni art. 28 ustawy o państwowej służbie cywilnej stanowi, że nieobecność na służbie urzędnika kobiety, spowodowana okresem połogu, nie pociąga za sobą ujemnych skutków służbowych ani co do p bierania uposażenia, ani co do innych praw urzędnika.

Ponieważ przy stosowaniu tego postanowienia powstawały niejednokrotnie wątpliwości, jaki przeciąg czasu uważać należy za normalny okres połogowy, przeto po porozumieniu się z Ministerstwem Zdrowia Publicznego wyjaśniam, że aż do dalszych w tej mierze zarządzeń, a zwłaszcza do czasu uregulowania tej kwestji w drodze rozporządzenia wykonawczego do ustawy o państwowej służbie cywilnej—za normalny okres połogowy, w czasie którego kobieta-urzędnik może być zwolniona od zajęć biurowych, uważać należy przeciąg czasu nie dłuższy niż ośm dni, z których conajmniej sześć przypadać winno po porodzie, analogicznie do postanowień art. 30 p. *b)* Ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 44, poz. 272).

Warszawa, d. 7 listopada 1923 r. (OP. 12236).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Kiernik.*

196.

Okólnik (127) Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewodów (prócz Poznania, Torunia i Katowic) oraz Delegata Rządu w Wilnie w sprawie nadsyłania miesięcznych wykazów stowarzyszeń, którym Wojewoda odmówił rejestracji.

W uzupełnieniu okólnika Nr. 78 Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 sierpnia 1921 r. Nr. BS. 3458 polecam Panom w nadsyłanych miesięcznych wykazach stowarzyszeń, którym odmówiono rejestracji prócz danych, wyszczególnionych w powołanym okólniku, umieszczać ponadto imiona, nazwiska i zawód założycieli stowarzyszenia.

Warszawa, d. 9 listopada 1923 r (BB. 2287).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Kiernik.*

197.

Okólnik (128) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów (z wyj. Śląskiego) oraz Delegata Rządu w Wilnie w sprawie stosowania Ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 roku o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych.

W związku z ogłoszeniem ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. Ust. R. P. Nr. 94, poz. 747), do której wkrótce wydane będzie rozporządzenie wykonawcze, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu uważa za konieczne jeszcze przed wydaniem tego rozporządzenia udzielić zainteresowanym władzom państwowym i samorządowym wyjaśnień, umożliwiających luż teraz stosowanie najważniejszych postanowień wspomnianej ustawy.

Do art. 1.

Uchwały, określające wysokość dodatków, należy przedkładać w 2 ch egzemplarzach władzy nadzorczej, dołączając w 1-ym egzemplarzu preliminarz (przy uprzedniem przedłożeniu już preliminarza wskazać należy akt, przy jakim został przedstawiony) i inne materjały, uzasadniające wysokość uchwalonych dodatków. Władza nadzorcza zatrzymuje 1 egzemplarz uchwały z załącznikami w swoich aktach, zaś 1 egzemplarz uchwały bez załączników przesyła Wydziałowi Wojewódzkiemu, a do czasu wprowadzenia w życie samorządu Wojewódzkiego — Wojewodzie (Del. Rządu w Wilnie).

Do art. 2 i 3.

Wyjaśnienia, co do komunalnych dodatków do państwowego podatku od gruntów i budynków poza obszarem gmin miejskich zostało już udzielone w drodze oddzielnych okólników Ministerstwa Skarbu do Izb Skarbowych (okólnik z dnia 20 czerwca 1923 r. L. 535/DO/IV do wszystkich Izb Skarbowych, dnia 18 lipca 1923 r. L. 624/DO/IV do Izb Skarbowych w Wilnie, Łucku, Brześciu n/B. i Białymstoku, dnia 8 sierpnia 1923 roku L. 2803/DO/IV do wszystkich Izb Skarbowych na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej, dnia 23 sierpnia 1923 r. L. 2933/DO/IV do Izb Skarbowych w Wilnie, Łucku, Brześciu n/B. i Białymstoku, dnia 27 sierpnia 1923 r. L. 2610/DO/IV do Izb Skarbowych w Krakowie i Lwowie).

Dla wymiaru samoistnego podatku od gruntów państwowych poza obszarem gmin miejskich w b. Królestwie Kongresowem winna nastąpić klasyfikacja tych gruntów z odpowiedniem zastosowaniem przepisów art. 126—128 Ustawy rosyjskiej o podatkach bezpośrednich T. V. Zbiór Praw w 1903 r., tudzież przepisów §§ 7 i 8 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 9 września 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 97, poz. 639). Stawki tego podatku według dodatku do art. 128 wspomnianej Ustawy rosyjskiej, z wprowadzonymi ustawą z dnia 14 lipca 1920 r. (Dz Ust. R. P. Nr. 71, poz. 477), ustawą z dnia 17 czerwca 1921 r (Dz. Ust. R. P. Nr. 59, poz. 372) i ustawą z dnia 15 czerwca 1923 r (Dz. Ust. R. P Nr. 65, p. 505) zmianami odpowiadają stawkom, podanym w dołączonej do wspomnianego rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 10 września 1920 r., taryfie, pomnożonym przez 1000.

Na Ziemi Wileńskiej i w Województwach: Nowogródzkiem, Poleskiem i Wołyńskiem oraz powiatach: Białostockim, Bielskim, Sokólskim, Wołkowyskim i Grodzieńskim klasyfikacja gruntów winna nastąpić z odpowiedniem uwzględnieniem przepisów rosyjskiej Ustawy o powinnościach ziemskich, jakoteż przepisu art. 15 rosyjskiej Ustawy o podatkach bezpośrednich oraz ros. przep. prawa o włościanach (Zbiór Praw z 1903 r. T. IX, Dz. 2). Podatek komunalny nie może przenosić norm, wyznaczonych dla podobnych gruntów sąsiednich przez komisję repartacyjną na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z d. 12 lipca 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr 72, poz. 560).

Podatek od gruntów państwowych w b. dzielnicy rosyjskiej może być na podstawie ust 2 art. 75 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. nałożony jeszcze w bież. roku za cały r. 1923. przy-

czem winien być ustalony jedynie termin zapłaty tego podatku.

Składki gruntowe, czy to na ogólne, czy też na specjalne cele (szkoły, drogi, szpitale i t. p.), wymierzone i uiszczone w r. 1923 ulegają — wobec postanowienia ust. 5 art. 75 ustawy z dnia 11 sierpnia r. b.—zaliczeniu na podatek od gruntów państwowych za 1923 r.

Wprowadzenie tego podatku może nastąpić tylko w drodze uchwalenia statutu przez właściwy związek komunalny i zatwierdzenia przez właściwe, w myśl art. 36, władze nadzorcze.

Określone w art. 3 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych i art. 14 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 65, poz. 505) najwyższe normy podatku komunalnego od gruntów odnoszą się także do podatku od gruntów państwowych.

Do art. 4.

Magistraty miast winny wyjednać uchwały Rad Miejskich co do opodatkowania gruntów na obszarze danego miasta. Uchwały o poborze tego podatku w postaci dodatków do państwowego podatku gruntowego nie wymagają zatwierdzenia władzy nadzorczej, natomiast pobór komunalnego podatku gruntowego w postaci podatku samoistnego odbywać się może tylko na zasadzie statutu, uchwalonego przez Radę Miejską, a zatwierdzonego przez władzę nadzorczą.

Do gruntów państwowych w b. dzielnicy rosyjskiej, położonych na obszarze gmin miejskich, a odpowiadających gruntom, wskazanym w art. 272 rosyjskiej Ustawy o podatkach bezpośrednich (T. V. Zbiór Praw z 1903 r., wyd. 2) odnoszą się podane wyżej do art. 2 i 3 wyjaśnienia.

Maksymalne obciążenie gruntów na rzecz związków komunalnych, czy to w postaci podatku samoistnego, czy też w postaci dodatków do państwowego podatku gruntowego, nie może przekroczyć łącznie na rzecz powiatowego związku komunalnego i gmin wiejskich, wzgl. niewydzielonych gmin miejskich norm, przewidzianych w art. 14 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 65, poz. 505).

Stosunek podziału, określony w ust. 7 art. 4, w art. 23 i 24 odnosi się także do samoistnego miejskiego podatku od gruntów, położonych na obszarze niewydzielonych gmin miejskih, a nie stosuje się do placów budowlanych i gruntów, które uzyskały charakter placów budowlanych wskutek pociągnięcia linji regulacyjnych ulic i placów miejskich.

Do art. 5.

Podatek od kopalń pobierany być może przez związki komunalne, na terenie których znajdują się na powierzchni urządzenia kopalniane i przynależności kopalń.

Związki komunalne, z pod terenu których wydobywa się minerał, nie mają prawa poboru podatku od kopalń, gdy na powierzchni obszaru tych związków nie ma zewnętrznych urządzeń kopalnianych, wzgl. przynależności kopalni.

Co do uprawnień powiatowych związków komunalnych i gmin, to samodzielne wykonanie tego prawa przez te gminy nastąpić może tylko wtedy, gdy powiatowy związek komunalny nie prowadzi tego podatku. W tym przypadku gmina korzysta w całości z otrzymanych sum podatkowych. Podobnie jest w wypadku odwrotnym, gdy gmina nie korzysta, a powiatowy związek komunalny chce wyzyskać prawo poboru podatku od kopalń.

Maksymalna wysokość podatku na rzecz powiatowego związku komunalnego i gmin miejskich, względnie wiejskich nie może przewyższać łącznie 1% ceny, wzgl. wartości sprzedażnej minerału.

Uchwalając podatek od kopalń, zarówno powiatowy związek komunalny, jak i gminy, winny pomieścić po stronie rozchodowej budżetu odpowiednią kwotę na cele inwestycyjne, które nie mogą być pokryte z normalnych wpływów i z wpływów, określonych w ust. 2 art. 21 i w ust. 4 art. 10, a w pierwszym rzędzie na budowę nowych dróg, tramwajów, wodociągów, kanalizacji, szpitali, szkół i t. p. urządzeń dobra publicznego. Po upływie okresu budżetowego winny związki komunalne wykazać wobec władzy nadzorczej, która statut o poborze podatku od kopalń zatwierdziła, odpowiednie użycie wpływu z tego podatku na wskazane cele inwestycyjne.

Do art. 7.

Rady gminne winny określić jedynie stopę podatku od lokali. Odnośna uchwała wymaga zatwierdzenia władzy nadzorczej. Stopa podatku winna być określona w stosunku do komornego, wzgl. wartości czynszowej, obliczonej na zasadzie art. 2 i 3 ustawy o ochronie lokatorów (Dz. Ust. R. P. Nr. 4/1921, poz. 19). Najwyższa stopa podatku określona zostanie w najbliższych dniach przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

W myśl art. 40 interpretowanej ustawy nie obowiązuje obecnie 2 miesięczny termin, przewidziany w art. 25 ustawy z dnia 17 grudnia 1921 r. o zasileniu finansów miejskich.

Do art. 8.

Wyjaśnienia zawierają okólniki Ministerstwa Skarbu do Izb Skarbowych z dnia 7 października 1923 r. L. 3353/DO/IV i dnia 8 sierpnia 1925 r. L. 2808/DO/IV.

Do art. 9.

Do artykułu tego wydany został okólnik Ministerstwa Skarbu do Izb Skarbowych z dnia 23 sierpnia 1923 r. L. 1691/DB/2.

Do art. 10.

Według ust. 4 art. 75 omawianej ustawy Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu oznaczy termin, w którym nabiorą mocy obowiązującej postanowienia, zawarte w art. 10 ustawy.

Zanim to nastąpi podatek komunalny od spożycia spirytusu, wyrobów wódczanych, wina i piwa może być narazie pobierany samodzielnie przez związki komunalne o tyle, o ile spożycie

następuje na obszarze tychże związków. Aby zwiększyć już teraz wpływy tego źródła dla związków komunalnych, które już z niego korzystają, Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu zgadza się zgóry na podwyższenie dotychczasowych stawek do 30% odnośnych państwowych podatków akcyzowych. Wprowadzenie tych podwyżek nastąpić może w drodze odpowiedniej uchwały, powziętej przez reprezentację miejską, wzgl. powiatową, którą, wobec zatwierdzenia jej zgóry przez właściwych Ministrów, należy przedstawić władzy nadzorczej jedynie do wiadomości.

Do art. 12.

Gminy miejskie, które wprowadziły na zasadzie zatwierdzonych przed dniem 1 lipca r. b. statutów podatek od ładunków, gazu i elektryczności, winny statuty te uzgodnić z przepisami art. 12 do dnia 31 grudnia r. b.

Gminy miejskie, które podatku od gazu i elektryczności dotychczas nie pobierały, mogą ten podatek wprowadzić jeszcze w roku bieżącym w drodze uchwalenia statutu podatkowego, który wymaga zatwierdzenia władzy nadzorczej.

Opodatkowaniu temu podlegać może tylko oświetlenie w lokalach z wyszynkiem alkoholu i w lokalach zabaw, rozrywek i widowisk.

Gminom wiejskim i powiatowym związkom komunalnym nie przysługuje wogóle prawo pobierania podatku ani od ładunków, ani od gazu i elektryczności; o ile jednak posiadają własne elektrownie i zakłady gazowe mogą pobierać opłaty od osób, pobierających prąd elektryczny lub gaz. Uchwały w przedmiocie wysokości tych opłat nie podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

Do art 13.

Z uwagi, że według przepisu tego pobór opłat od umów o przeniesienie własności nieruchomej dokonywany będzie samoistnie przez interesowane związki komunalne, a według rozporządzenia z dnia 23 stycznia 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 13, poz. 85) opłaty te pobierane są przez organy, wymierzające opłatę państwową. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwróciło się do Ministerstwa Sprawiedliwości z prośbą, aby na podstawie ust. 6 art. 75 zarządziło utrzymanie dotychczasowego poboru opłaty komunalnej w byłej dzielnicy pruskiej i rosyjskiej przez notarjuszy do końca r. b.

Do art. 14.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwróciło się do Ministerstwa Sprawiedliwości o wydanie zarządzenia, aby właściwe organy, uprawnione do sporządzania protestów wekslowych, przystąpiły niezwłocznie do pobierania na rzecz gminy podatku komunalnego w wysokości 1/2% sumy wekslowej i do czasu uregulowania w rozporządzeniu wykonawczem ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych terminu wypłat przekazywały pobrane sumy właściwym gminom w odstępach dwutygodniowych.

Do art. 18.

Gminy miejskie, które nie wprowadziły podatku od widowisk, winny, gminy zaś wiejskie mogą jeszcze w roku bieżącym pobierać podatek od widowisk na zasadach, wskazanych w tym artykule, uchwalając statuty podatkowe, podlegające zatwierdzeniu władzy nadzorczej. Stawki podatkowe winny być różniczkowane według rodzaju widowisk. Nie należy zatem zatwierdzać stawek, wyższych ponad 60% ceny biletów na przedstawienia kinematograficzne, marjonetkowe, cyrkowe, variete, danzingi, kabarety i na walki zapaśnicze oraz wyższych ponad 20% cen biletów wstępu na inne zabawy i widowiska i wyższych ponad 10% ceny biletów wstępu na zawody i popisy, urządzane przez towarzystwa sportowo-gimnastyczne, których użyteczność publiczną uzna zarząd gminy. Przepisy o ulgowych stawkach podatku od widowisk, wymienionych w ust. 3 art. 18, winny być bezwarunkowo dochowane przy uchwalaniu nowych statutów w r. b.

Do art. 19.

Podatek od wykonywania prawa polowania nie może być w b. dzielnicy rosyjskiej i austrjackiej pobierany przez powiatowe związki komunalne. W b. dzielnicy pruskiej mogą powiatowe związki komunalne pobierać taki podatek od prawa polowania, wykonywanego na obszarze dworskim.

Do art. 21 ust. 2.

Przepisem tym zostały uchylone wszelkiego rodzaju składki na cele specjalne. Mogą być tylko pobierane w wyjątkowych wypadkach przez określony okres czasu samoistne podatki na ściśle określone inwestycyjne cele, a zatem na budowę i rekonstrukcję (a nie konserwację) dróg, szkół, ochronek, szpitali, budynków i t. p. Podatki te nie mogą przenosić 50% każdego podatku komunalnego, dopuszczonego ustawą o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, czy to w postaci dodatku do państwowego podatku, czy też w postaci samoistnego podatku, a zatem podatku od gruntów i budynków (także 50%) od podwyżki podatku od gruntów i budynków, przewidzianej w ust. 2 art. 14 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 65, p. 505), podatku od lokali i podatku od widowisk oraz innych podatków.

Obciążenie podatkiem inwestycyjnym handlu i przemysłu, umów o odpłatne przeniesienie własności nieruchomości, spadków i darowizn Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu uważa za niemożliwe.

Normy, określone w art. 3, 4, 8, 13, 22, 23 i 24 ustawy, co do udziału samorządu gminnego, powiatowego i wojewódzkiego w sprawie korzystania z poszczególnych podatków, odnoszą się także do podatku inwestycyjnego.

Z dniem 31 grudnia r. b. utracą w myśl ust. 6 art. 75 moc obowiązującą również podatki: szkolne, szpitalne, na opiekę społeczną i inne podatki celowe. Aż do tego czasu ust. 2 art. 68 ma zastosowonie także do tych podatków.

Do art. 21 ust. 3.

Podatek od zwierząt domowych traci moc obowiązującą najpóźniej z d. 31 grudnia 1923 r.

Podatkiem od posiadania przedmiotów zbytku mogą być objęte zwierzęta domowe, stanowiące przedmiot zbytku (zwłaszcza wierzchowce, psy pokojowe i myśliwskie) oraz karety, powozy, wolanty, samochody osobowe, motocykle, rowery, bilardy, stoliki do gry w restauracjach, kawiarniach i cukierniach i t. p. przedmioty zbytkowne.

Do art. 27 i 28.

Wszystkie uchwały w przedmiocie opłat, o których mowa w tych artykułach, zapadłe przed wejściem w życie ustawy, a przedstawione do zatwierdzenia władzy nadzorczej, której decyzja jeszcze nie nastąpiła, mogą być wprowadzone natychmiast w życie. Uchwały, dotyczące wprowadzenia nowych opłat i zmian w istniejących opłatach, należy na przyszłość przedkładać władzy nadzorczej tylko do wiadomości.

Uchwaly te należy przedkładać w 2-ch egzemplarzach, dołączając do tych uchwał w jednym egzemplarzu odpowiednie materjały, uzasadniające wysokość opłat i wykazujące stosunek wpływów z nich do kosztów utrzymania danej gałęzi zarządu komunalnego, za które czynności są pobierane względnie do wydatków, związanych z prowadzeniem przedsiębiorstw komunalnych, zakładów i urządzeń użyteczności publicznej. Władza nadzorcza zatrzymuje 1 egzemplarz uchwały z załącznikami w swoich aktach, zaś 1 egzemplarz uchwały bez załączników przedkłada Wydziałowi Wojewódzkiemu, a do czasu wprowadzenia samorządu wojewódzkiego w życie — Wojewodzie (Delegatowi Rządu w Wilnie).

Do art. 29.

Zaliczki na opłaty od osób, korzystających z komunalnych zakładów, urządzeń i przedsiębiorstw, mogą być pobierane na podstawie uchwały związku komunalnego i wprowadzone w życie bez potrzeby wyjednywania zatwierdzenia jej przez władzę nadzorczą, o ile łączna suma zaliczki nie przewyższa trzykrotnej opłaty. Gdy suma zaliczki przewyższa tę normę, uchwała w przedmiocie pobrania zaliczki podlega zatwierdzeniu władzy nadzorczej. Zatwierdzenie nastąpi, o ile związek komunalny wykaże potrzebę uzyskania znaczniejszych funduszów obrotowych na prowadzenie komunalnych urządzeń i zakładów dobra publicznego, wzgl. przedsiębiorstw komunalnych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaleca związkom komunalnym korzystanie z prawa pobierania zaliczek na wskazane cele, albowiem zabiegi ze strony związków komunalnych o zaliczki ze strony Skarbu Państwa po wejściu w życie art. 29 są niedopuszczalne.

Pouczenie, zawarte w ostatnim zdaniu wyjaśnienia do art. 27 i 28, stosują się odpowiednio do zaliczek, które nie podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej. O ile zatwierdzeniu podlegają, ma zastosowanie wyjaśnienie do art. 39.

Do art. 36.

Podlegające zatwierdzeniu ministerjalnemu uchwały i statuty gmin wiejskich i niewydzielonych gmin miejskich (z wyjątkiem wszystkich gmin miejskich w b. dzielnicy pruskiej i Małopolskich gmin miejskich, liczących powyżej 15,000 mieszkańców) przedkłada Wydział Powiatowy ze swoim wnioskiem Wojewodzie (w Wilnie Delegatowi Rządu), a ten ostatni ze swoim wnioskiem Ministrowi Spraw Wewnętrznych. Natomiast uchwały i statuty reszty gmin miejskich (w tej liczbie gmin miejskich, liczących powyżej 100.000 mieszkańców z wyjątkiem m. st. Warszawy) i powiatowych związków komunalnych przedkłada Wojewoda (w Wilnie Delegat Rządu) ze swoim wnioskiem Ministrowi Spraw Wewnętrznych. Miasto stoł. Warszawa przedkłada swoje uchwały i statuty, podlegające zatwierdzeniu władzy nadzorczej, bezpośrednio Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Na podstawie ostatniego spisu ludności zalicza się do Małopolskich gmin miejskich, liczących powyżej 15,000 mieszkańców, miasta: Borysław, Drohobycz, Jarosław, Jaworzno, Knihinin, Kołomyja, Nowy Sącz, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów i Złoczów, a do gmin miejskich powyżej 100.000 mieszkańców miasta: Warszawa, Łódź, Kraków, Lwów, Poznań i Wilno.

Do art. 39.

Uchwały, podlegające zatwierdzeniu, winny być przedkładane w 5-ciu egzemplarzach wraz z wyciągami z protokółów posiedzeń Sejmików, wzgl. reprezentacji miejskich lub wiejskich.

W protokóle winien być uwidoczniony komplet członków Sejmiku, wzgl. reprezentacji gminnej, liczba obecnych członków i wynik głosowania.

O ile chodzi o podatki komunalne, należy nadto dołączyć następujące materjały finansowe w 1-ym egzemplarzu:

a) preliminarz budżetowy na bieżący okres podatkowy (przy uprzedniem przedłożeniu preliminarza wskazać przy jakim akcie preliminarz ten został przedstawiony);

b) sprawozdanie z wykonania budżetu za rok ubiegły;

c) zestawienie rozchodów i przychodów (zamknięcie kasowe) za przedostatnie trzy miesiące r. b.;

d) zapotrzebowanie na najbliższe miesiące;

e) wykaz wprowadzonych podatków przez dany związek komunalny wraz ze wskazaniem stawki oraz preliminowanego i osiągniętego w ostatnim kwartale r. b. wpływu;

f) sumaryczny wykaz zaległych podatków i innych danin komunalnych;

g) wykaz dotychczasowych długów komunalnych;

h) wykaz majątku komunalnego i ostatni bilans przedsiębiorstw komunalnych.

Gdy chodzi o pożyczki, należy przedłożyć w 1-ym egzemplarzu, oprócz wskazanych wyżej materjałów, jeszcze następujące:

a) przybliżony kosztorys robót, o ile pożyczka ma być na podjęcie robót zaciągniętą;

b) uzasadnienie niezbędności potrzeby zaciągnięcia pożyczki oraz jej bezwzględnej pożyteczności;

c) określenie rodzaju formy pożyczki, t. j. czy jest krótko-terminowa, wekslowa, w obligacjach i t. p;

d) sposób oprocentowania i plan amortyzacji pożyczki.

Terminy, oznaczone w art. 39, dotyczą uchwał reprezentacji związków komunalnych, powziętych po dniu ogłoszenia omawianej ustawy, t. j, po dniu 26 września r. b.

W związku z obowiązującemi władzę nadzorczą terminami, określonymi w art. 39, za których dotrzymanie władza ta jest odpowiedzialna, winien być wprowadzony w biurach władzy nadzorczej odpowiedni terminarz wpływających spraw o zatwierdzenie uchwał, dotyczących zaciągnięcia pożyczek lub nakładania podatków komunalnych.

Jeżeli władzą nadzorcza jest właściwą do zatwierdzenia odnośnej uchwały i gdy uchwała ta jest zaopatrzona we wszystkie wyżej przepisane materjały, w takim razie zainteresowany związek komunalny winien być powiadomiony listem poleconym o dniu wpływu odnośnej uchwały według następującego wzoru:

(oznaczenie władzy nadzorczej)

w ....

....

w dniu ....

w sprawie ....

do urzędu gminnego
(magistratu, wydziału powiatowego)

w ....

Stosownie do art. 39 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. Ust. R. P. Nr. 94, p. 747), zawiadamia się, że powyższa sprawa wpłynęła do Wydziału Powiatowego (Ministerstwa Spraw Wewnętrznych) w dniu .... 192... r.

(—)

(pieczęć i podpis).

Gdy uchwała została przedłożona władzy niewłaściwej do zatwierdzenia uchwały, należy ją wraz z załącznikami przesłać właściwej władzy nadzorczej.

Gdy uchwała nie jest poparta wyżej wskazanemi danemi, należy ją natychmiast, a najdalej do dni 7 po nadejściu zwrócić zainteresowanemu związkowi komunalnemu do uzupełnienia, o ile z przedłożonych już materjałów nie wynika dostateczne uzasadnienie dla zatwierdzenia przedstawionej uchwały.

Jeżeli uchwała zostanie przedłożona właściwej władzy nadzorczej z przepisanemi danemi, należy ją rozpatrzeć zarówno pod względem legalności, jak i celowości.

Zatwierdzenia statutu podatkowego, wzgl. statutu o poborze innych danin należy odmówić tylko z ważnych powodów, a w szczególności:

a) gdy wydatki, na których pokrycie podatki, wzgl. inne daniny komunalne służyć mają, są nieuzasadnione lub nadmierne. Jeżeli w ostatnim przypadku przedłożone materjały dają podstawę do obliczenia niższej normy, należy normę danego podatku (daniny) odpowiednio zredukować;

b) gdy obowiązujące przepisy o kolejności danin komunalnych nie są dochowane, t. j. gdy żrodla podatkowe i inne daniny komunalne, które przed nałożeniem danego podatku (daniny) winny być wyczerpane, nie są w zupełności wyzyskane;

c) gdy związek komunalny może pokryć swe potrzeby w drodze energicznego ściągnięcia zaległych podatków i innych danin komunalnych lub w drodze redukcji innych wydatków, a przedewszystkiem wydatków osobowych;

d) gdy koszta wymiaru i poboru danego podatku (daniny) obciążają tak silnie dane źródło podatkowe, że jego efekt finansowy staje się zupełnie znikomy, a temsamem niepotrzebnie obciąża ludność.

Zasady, wynikające z wyżej przytoczonych pod *a*, *b*, *c*, powodów odmowy zatwierdzenia statutów podatkowych, należy odpowiednio stosować przy rozpatrywaniu pożyczek komunalnych. Pożyczka nie może być zatwierdzoną także wtedy, gdy mające być pokryte z pożyczki wydatki powinny i mogą być pokrywane z bieżących danin podatkowych, albo gdy warunki oprocentowania, spłaty i zabezpieczenia pożyczki są zbyt ciężkie.

Przy zatwierdzaniu statutów podatkowych należy się powoływać na art. 1 i 36 oraz na artykuły, dotyczące danego podatku (daniny); przy zatwierdzaniu uchwal w przedmiocie zaciągnięcia pożyczki należy się powoływać na art. 33 i 36 ustawy.

W razie odmowy zatwierdzenia należy podać treściwe powody odmowy i zamieścić w rezolucji odmownej pouczenie, dokąd i w jakim terminie należy wnieść odwołanie.

Jeden egzemplarz zatwierdzonej uchwały (statutu wraz z załącznikami zatrzymuje się w aktach, zaś 2 egzemplarze zatwierdzonej uchwały (statutu) bez załączników, zaopatrzone w poświadczenie, że i z jakiemi zmianami zostały zatwierdzone, przesyła się samorządowi wojewódzkiemu, a do czasu wprowadzenia tego samorządu w życie Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Do art. 41.

Korzystanie z uprawnienia, objętego art. 41, należy do wyjątków. Stosowanie odnośnego przepisu może dotyczyć tylko tych związków komu-

nalnych, co do których będzie można stwierdzić, że tylko z powodu rażącej opieszałości nie przedłożyły uchwały do zatwierdzenia władzy nadzorczej.

Do art. 43 ust. 3.

Ministerstwo Skarbu wydało polecenie organom skarbowym, aby z sum, wypłacanych związkom komunalnym z tytułu dodatków do podatków państwowych od gruntów i budynków, przemysłu i handlu, potrącono na rzecz Skarbu Państwa dwa procent za czynności organów państwowych, współdziałających przy wymiarze poboru i ściąganiu dodatków komunalnych (okólnik Ministerstwa Skarbu w tym przedmiocie ukaże się w najbliższych dniach).

Wpływy z tych 2% zostaną użyte na remuneracje dla tych funkcjonarjuszy skarbowych, którzy terminowo wywiążą się z obowiązków, połączonych z wymiarem, poborem i wypłatą dodatków do wspomnianych podatków.

Do art. 47.

Zwraca się uwagę na obowiązek związków komunalnych podawania do wiadomości publicznej przez ogłoszenie w sposób w danej miejscowości przyjęty uchwał o poborze zarówno komunalnych podatków do podatków państwowych. jak i samoistnych podatków komunalnych.

O ile w poszczególnych dzielnicach przysługuje członkom związku komunalnego prawo wniesienia zarzutów przeciwko wprowadzeniu podatku lub jego wysokości, należy w ogłoszeniu wskazać termin i miejsce wniesienia tych zarzutów, a wniesione zarzuty natychmiast przedłożyć władzy nadzorczej do załatwienia.

Do art. 56, 62 i 66.

Postanowienia tych artykułów wchodzą w życie z mocy samej ustawy. Uchwały związków komunalnych w sprawach uregulowanych temi artykułami nie są wymagane.

Do art. 68.

Rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 14 czerwca 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 61 p. 452), względnie z dnia 15 września 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 93, poz. 744) ustalono dotychczas wykładniki podwyżki, jak następuje, a to:

a) stosownie do wzrostu wskaźnika cen hurtowych w maju 1923 r. w porównaniu z tym wskaźnikiem w styczniu 1923 r. wykładnik podwyżki (mnożnik) w cyfrze 2,1 z mocą obowiązującą od dnia 1 lipca 1923 r.;

b) stosownie do wzrostu wskaźnika cen hurtowych w sierpniu 1923 r. w porównaniu z tym wskaźnikiem w maju 1923 r. wykładnik podwyżki (mnożnik) w cyfrze 4,8 z mocą obowiązującą od dnia 1 października 1923 r.

Wykładnik cen hurtowych może mieć zastosowanie do wszystkich podatków samoistnych i opłat, wyrażonych w kwotach markowych, a także do należności podatkowych z tytułu podatku od lokali, a to wskutek nieruchomej podstawy tego podatku.

Stawki podatków samoistnych i opłat, które nie uległy zmianie od dnia 1 czerwca r. b., mogą być na zasadzie postanowienia organu wykonawczego związku komunalnego podwyższone na 4 kwartał r. b. 4,8-krotnie. Stawki podatków i opłat, które nie uległy zmianie od dnia 1 lutego r. b., mogą być na zasadzie postanowienia organu wykonawczego związku komunalnego podwyższone na 4 kwartał r. b. 10,1-krotnie ($2,1 \times 4,8$).

Stawki podatku i opłat, które uległy zmianie po dniu 1 czerwca r. b., zaleca się niezwłocznie podwyższyć w drodze uchwał reprezentacji komunalnych.

O ile stosowanie powyższych wykładników nie wyrównuje spadku wartości marki polskiej, nie pozostaje nic innego, jak podwyższyć niezwłocznie samoistne podatki i opłaty komunalne, co się wyraźnie zaleca reprezentacjom komunalnym, jak wogóle ze względu na opłakany stan finansowy, w którym się znajdują, zaleca się im zupełne wyzyskanie wszelkich źródeł w podatkach i innych daninach, jakie im obowiązujące ustawy oddały do dyspozycji.

Do art. 70.

Dotychczasowe przepisy w przedmiocie zatwierdzenia budżetów pozostają w mocy.

Powyższe zechce Pan Wojewoda bezzwłocznie podać do wiadomości w drodze właściwej wszystkim związkom komunalnym.

Warszawa, d. 11 listopada 1923 r. (SM. 6048).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

198.

Okólnik (130) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie, Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę oraz Głównego Komendanta Policji Państwowej w sprawie stosunku władz administracyjnych do organów Policji Państwowej.

W jednym z końcowych ustępów okólnika Nr. 77 z dnia 9-go lipca 1923 r. Nr. B. P. 20761 w sprawie stosunków władz administracyjnych do organów Policji Państwowej, znajduje się postanowienie, że „Wojewodowie i starostowie winni wydawać swe polecenia i zarządzenia Policji za pośrednictwem Komendantów powiatowych i obwodowych. Jednakże, gdy władza administracyjna

uważa to za wskazane, polecenia mogą być kierowane również bezpośrednio do posterunków, względnie Komisarjatów Policji".

Wyjaśniając powyższy ustęp oznajmiam, iż wydawanie poleceń i zarządzeń Policji za pośrednictwem Komendantów powiatowych i okręgowych odnosi się jedynie do tych wypadków, w których chodzi o zarządzenia o ogólnem lub bardziej zasadniczem znaczeniu, mające charakter szerzej pomyślanej akcji. Wówczas, jak to zresztą okólnik Nr. 77 wyraźnie zaznacza, w celu umożliwienia Komendantom powiatowym wykonania nadzoru i odpowiedniego zainteresowania funkcjonarjuszów P. P. odnośne zarządzenia winny być wydane za pośrednictwem tych Komendantów.

Natomiast zwracam uwagę, iż poza określonemi wyżej wypadkami, wszelkie polecenia i zarządzenia władz administracyjnych winny być kierowane zawsze bezpośrednio do posterunków wzgl. Komisarjatów Policji. Tem samem w stosunku władz administracyjnych do lokalnych organów policji, jako regułę stosować należy bezpośrednią formę korespondencji, a jedynie w drodze wyjątku tam gdzie tego zachodzi istotna potrzeba polecenia i zarządzenia skierowane być mogą do Komendantów powiatowych i okręgowych.

Powyższe należy podać do wiadomości wszystkich władz administracyjnych I-ej instancji z poleceniem ścisłego zastosowania się i donieść Ministerstwu Spraw Wewnętrznych o wykonaniu.

Warszawa, d. 19 października 1923 r. (Nr. Pr. 12093).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

199.

Okólnik (133) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w przedmiocie Instrukcji dla władz poborowych w sprawie udzielania zgody na wyjazd zagranicę.

Przy niniejszym Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła do wiadomości i urzędowego użytku odpis instrukcji Min. Spraw Wojskowych do władz poborowych w sprawie wyjazdu za granicę mężczyzn w wieku od 18 do 50 lat, (oficerów do lat 60).

Warszawa, d. 15 listopada 1923 r. (BO. 26697).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

Na podstawie „Tymczasowej ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej" (Dz. Pr. Kr. Pol. Nr. 13, poz. 28 ex 1918 r. i Nr. 8, poz. 119 ex 1919 r.), podaję niżej przepisy, regulujące sprawę wyjazdu za granicę obywateli polskich, obowiązanych do służby czynnej, w myśl odnośnych artykułów cytowanej ustawy.

Wyjazdy obywateli polskich poza granicę kraju, uzależnione są od dopełnienia obowiązku, ciążącego na nich w myśl art. 1, 5, 8, 9, 12, 13, 14, 108 „Tymczasowej Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej" i nie mogą stać w żadnym razie w sprzeczności z zagadnieniami Obrony Państwa.

Organami powołanemi do czuwania nad wykonaniem przez obywateli tego obowiązku w myśl art. 27, 73, 77, 78 i 104 — 107 T. U są odnośne Powiatowe Komendy Uzupełnień, które mężczyznom, ubiegającym się o paszporty zagraniczne wydawać będą dokumenty ustalone niniejszą instrukcją.

Jako dokument, stwierdzający zgodę władz wojskowych na wydanie paszportu zagranicznego ustalam „Zezwolenie" (patrz zał. 1), które będzie wydawane petentom przez właściwe P. K. U.

W zezwoleniu należy zaznaczyć, że ważnem jest jeżeli właściciel przedstawi je władzom wydającym paszport przed upływem 2-ch miesięcy od daty wystawienia przez P. K U.

Podania petentów o wydaniu zezwolenia na otrzymanie paszportu zagranicznego, winny być rozpatrywane z punktu widzenia interesów wojskowych, (zabezpieczenie Państwu dostatecznych rezerw, oraz spełnianie przez obywateli obowiązków wynikających z Tymczasowej Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej: służba w wojsku stałem—ćwiczenia rezerwistów—zebrania kontrolne), a za podstawę do wydania decyzji mają służyć posiadane przez P. K. U. dane ewidencyjne, dowód osobisty, względnie metryka urodzenia lub dokument wojskowy petenta i w wypadkach powoływania się petentów na okoliczności wyjątkowe, zniewalające do wyjazdu zagranicę, również i odnośne wiarogodne dowody, stwierdzające prawdziwość przytoczonych w podaniu danych.

Nie należy żądać od petentów, ubiegających się o „zezwolenia" władz wojskowych, uprzedniego załatwienia formalności u władz cywilnych, ponieważ „zezwolenie" jest dokumentem, na którym są oparte dalsze czynności (poza władzami wojskowymi), związane z uzyskaniem paszportu zagranicznego.

O ile właściciel paszportu zagranicznego chciałby termin jego ważności przedłużyć, musi ponownie prosić P. K. U. o wydanie zezwolenia o ile niniejsza Instrukcja nie stanowi inaczej.

1. Ze względu na obowiązek służby czynnej w szeregach, rezerwie, obronie krajowej i pospolitem ruszeniu mężczyzn (w wieku od ukończonego 17 roku życia do 50 roku życia włącznie), pragnących wyjechać zagranicę, należy dzielić na dwie grupy:

I grupa:

a) od ukończonego 17 roku życia do 21 roku życia włącznie (objęci art. 14 *a*, 5 i 6 Tymcz. Ust.);

b) korzystający z odroczeń i zaliczeni do zapasu (objęci art. 61, 62, 64 i 56 p. 3 P. ust. oraz art. 8 i 70 T. U.);

c) rezerwiści kategorji „A“ do lat 28 (włącznie).

II grupa:

d) wszyscy mężczyźni w wieku ponad lat 28 do lat 50;

e) oficerowie rezerwy do lat 60;

f) zaliczeni do kat. C—1, C—2 przepisów San. 5 z pośród mężczyzn w wieku od 17 do lat 28 włącznie (patrz I grupa pkt. *a*);

g) całkiem od służby wojsk. zwolnieni (kat. „D” San. 5 i art. 68 T. U.), (patrz grupa I pkt. *a*).

Wyszczególnieni w grupie I-ej zasadniczo nie mogą wyjechać zagranicę. Jednakże w wypadkach nagłej i koniecznej potrzeby winni, w celu otrzymania paszportu zagranicznego, uzyskać zgodę (zezwolenie) władz poborowych, która będzie udzielana jedynie w drodze wyjątku, jak np. w wypadku choroby, lub śmierci w najbliższej rodzinie, konieczności wyjazdu dla kuracji, w ważnych sprawach majątkowych, przemysłowych, handlowych i t. p.

W tym celu zainteresowani winni wnieść należycie umotywowane i poparte odpowiednimi wiarogodnemi dowodami podania do właściwych P. K. U.

Do rozstrzygania podań tej kategorji osób upoważniam, w stosunku do objętych lit. *a)* i *b)* grupy I-ej odnośnych dowódców O. K., zaś w stosunku do objętych lit. *c)* odnośnych Komendantów P. K. U.

W uwzględnieniu wyjątkowych okoliczności, zniewalających petentów, znajdujących się w miejscowościach oddalonych od przynależnej P. K. U. do natychmiastowego i koniecznego wyjazdu zagranicę, mogą być udzielane zezwolenia przez najbliższą P. K. U., która jednak winna powiadomić o wydanem zezwoleniu właściwą P. K. U.

W wypadkach, niecierpiących zwłoki lub z mego rozkazu, zezwolenia będą wydawane również przez Wydz. Pob. Dep. X M. S. Wojsk. o czem P. K. U. będą powiadomione.

Sprawę uznania okoliczności, powodujących wyjazd, za zasługujące na uwzględnienie, pozostawiam kompetencji władz rozstrzygająchch (D ców O. K. i K-tów P. K. U.).

W szczególności co do osób, mających ulgi z art. 61 i 64 Tymcz. Ust. należy przestrzegać szczególną oględnośč i przed wydaniem zezwolenia należy dokładnie sprawdzić, żądając od ubiegającego się o zezwolenie dowodu, czy okoliczności, dla których ulga była mu udzieloną, nie uległy zmianie (t. j. u odroczonych w myśl art. 61—czy rzeczywiście jest nadal jedynym żywicielem, o ile jest to i w jaki sposób. będąc żywicielem, może opuścić tych, których żywi i czy cel podróży i czas jej trwania może być pogodzony z mianem żywiciela i z jakich środków rodzina będzie się utrzymywać podczas dłuższej nieobecności żywiciela i t p. U odroczonych w myśl art 64, żądać poświadczenia zakładu naukowego, że petent nadal uczęszcza i istotnie korzysta z wykładów; zasięgnąć opinji zakładu, czy wyjazd petenta nie spowoduje przerwy w nauce, ujemnie wpływającej na rezultat roku szkolnego, niwecząc tym intencje udzielenia ulgi i t. p.). W wypadkach, gdyby się okazało, że dany osobnik wyjeżdza na dłuższy czas i jego wyjazd bynajmniej nie wpływa ujemnie na warunki materjalne rodziny przezeń żywionej, czyli, że on nie jest jedynym żywicielem lub też okaże się, że majątkowy stan rodziny o tyle się poprawił, iż daje możność na wyjazd zagranicę lub że petent skutkiem swego wyjazdu zagranicę, zupełnie przerywa naukę w szkole, należy po stwierdzeniu tych faktów, pozbawić go odroczenia i wcielić do wojska, przestrzegając zasad, podanych w rozporządzeniu M. S. W. L. 14801/Pob. z dnia 24 maja 1923 r. O każdym wypadku tego rodzaju winno D. O. K., wzgl. P. K. U. powiadomić M. S. Wojsk., podając szczegóły danej sprawy (zasada—art. 67 Tymcz. Ust.).

Osobom, pragnącym wyjechać zagranicę celem kontynuowania nauk w zagranicznych zakładach naukowych (wyższych i średnich), mogą być udzielane zezwolenia jedynie na podstawie należycie umotywowanych podań, popartych właściwemi dowodami. Przy wydawaniu zezwoleń, za motywy, godne uwzględnienia, należy uważać: stały pobyt rodziców zagranicą, brak odpowiedniej szkoły w kraju, daleko już posunięte studja w szkole zagranicznej, posiadanie stypendjum od Rządu lub instytucji naukowej na studja zagraniczne i t. p. Zwracam uwagę, że kompetentną władzą, opinjującą o konieczności wyjazdu na studja ze względu na brak odpowiednich uczelni w kraju, jest wyłącznie Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wobec czego podania w tych sprawach polecam każdorazowo kierować do rzeczonego Ministerstwa drogą służbową przez M. S. Wojsk.

Osobom, poświęcającym się studjom teologji (odroczeni z art. 64 p. 3 P. U., polecam nie czynić żadnych trudności w sprawach wyjazdu zagranicę, o ile przedstawią zaświadczenia swojej władzy szkolnej, stwierdzające, że wyjazd zagranicę danego słuchacza teologji nie pociąga za sobą wykluczenia, wzglednie porzucenia studjów w danej uczelni.

Osoby, wyszczególnione w grupie II-ej (pkt. *d)*, *e)*, *f)* i *g)*, otrzymują paszporty zagraniczne bez specjalnych zezwoleń władz wojskowych, o ile nie zachodzą okoliczno-

ści, przewidziane w p. 9 i 10 niniejszej instrukcji, przyczem dowodami, zastępującemi zezwolenia władz wojskowych, będą posiadane przez nich dokumenty wojskowe, stwierdzające stosunek petenta do obowiązków służby wojskowej.

Dla celów ewidencyjnych władze administracyjne przesyłają do odnośnych P. K. U. miesięczne wykazy wydanych mężczyznom grupy II-ej paszportów zagranicznych, które winny zawierać:

1) nazwisko i imię;
2) rok urodzenia;
3) datę wydania paszportu;
4) dokąd wyjechał (możliwie najdokładniejszy adres).

2. Obywatelom polskim, legalnie przebywającym stale zagranicą, paszporty zagraniczne wydają odnośne Konsulaty Rzeczypospolitej Polskiej bez porozumienia się z władzami w kraju. Obywatelom polskim, przebywającym czasowo zagranicą, Konsulaty mogą wizować, wzgl. prolongować paszporty zagraniczne, wydane obywatelom polskim przez urzędy paszportowe w kraju, na wyjazd do krajów, w nich niewymienionych, bez uprzedniego zapytania urzędu, który paszport wystawił, z obowiązkiem jednak powiadomienia wspomnianego urzędu o dokonanem wznowieniu, wzgl. do jakiego kraju paszport został zaawizowany.

Paszporty, wydawane w kraju, mogą być wznawiane przez Konsulaty jednorazowo na okres 6-cio-miesięczny.

3. *Obywatele polscy, zamieszkali w w. m. Gdańsku.*

Na terytorjum w. m. Gdańska przebywają dwie kategorje obywateli polskich. Jedna — to stali mieszkańcy w. m. Gdańska; druga — to obywatele polscy, przyjeżdżający do w. m. Gdańska i przebywający tam czasowo.

Pierwsza kategorja ze względów politycznych dotychczas niema uregulowanego stosunku do służby wojskowej i nie jest nigdzie ujęta w ewidencję.

Druga kategorja zaś, przybywająca do w. m. Gdańska z kraju, jest ujęta w ewidencję poszczególnych P. K. U. i posiadać winna przepisowe dokumenty wojskowe.

Mężczyźni kategorji 1-ej do czasu uregulowania ich stosunku do służby wojskowej przez Sztab Generalny winni ubiegać się o paszporty zagraniczne wyłącznie w Kom. Gen. R. P. na w. m. Gdańsk, dokąd mają składać pisemne podania wraz z odnośnymi dowodami.

Mężczyźni 2-ej kategorji, t. j. przebywający czasowo, o ile pragną z terytorjum w. m. Gdańska wyjechać dalej zagranicę, winni się o zezwolenia zwracać: I grupa zasadniczo do tej P. K. U., która posiada ich w swojej ewidencji; II grupa do właściwej władzy administracyjnej.

W wypadkach, kiedy obywatel polski, czasowo przebywający na obszarze w. m. Gdańska, widzi się zmuszonym wyjechać nagle bezzwłocznie zagranicę i bez względu na stratę czasu nie może załatwić formalności, związanych z otrzymaniem zezwolenia w przynależnej P. K. U., może uzyskać odnośne zezwolenia na otrzymanie paszportu zagranicznego w P. K. U. Starogard.

Za takie nagłe i wyjątkowe wypadki należy uważać jedynie sprawy przemysłowe, finansowe i handlowe, na które strata czasu w dzisiejszych warunkach oddziaływa ujemnie, oraz wypadki choroby lub śmierci w rodzinie petenta.

Komendant P. K. U. Starogard każdą taką sprawę winien rozstrzygać osobiście i niezwłocznie, kierując się przepisami niniejszej instrukcji i biorąc za główną podstawę dokumenty, stwierdzające zaistnienie okoliczności nagłych i niecierpiących zwłoki, lub mogących w razie straty czasu doprowadzić petenta do ruiny majątkowej.

O wydanych w tych wypadkach zezwoleniach P. K. U. Starogard niezwłocznie powiadamia właściwą P. K. U.

4. *Wyjazdy na roboty sezonowe.*

Podania o zezwolenia na wyjazd zagranicę w celu zarobkowania (roboty sezonowe) winny być rozpatrywane w myśl zasad, podanych w niniejszej instrukcji. O ile w przyszłości warunki polityczno-ekonomiczne w kraju stworzą taki stan rzeczy, że zajdzie konieczność wprowadzenia na pewien czas specjalnych ulg w wyjazdach na roboty sezonowe zagranicę, nastąpi (każdorazowo) o powyższem dodatkowe zawiadomienie.

5. *Wyjazdy emigracyjne.*

Do czasu uchwalenia przez Sejm Ustawy Emigracyjnej, granicę Państwa w celu emigracji będą mogli opuścić jedynie mężczyźni, wyszczególnieni w grupie II.

6. *Przepustki graniczne.*

Jeżeli chodzi o wydanie zezwolenia na otrzymanie przepustki granicznej (zał. 2), to nie należy stawiać zbytnich trudności, a licząc się z koniecznością ruchu robotniczago w pasie pogranicznym i ekonomicznemi warunkami poszczególnych obszarów pogranicznych, można je wydawać bez stosowania specjalnych ograniczeń. Bezwarunkowo zezwoleń tych nie można jednak wydawać osobom, które już zostały wezwane do stawienia się do wojska lub mają być w najbliższym czasie wezwane (np. na ćwiczenia rezerwistów, zebrania kontrolne lub podlegające w następnym roku powołaniu do służby czynnej w wojsku stałem), lub też w wypadkach, gdy są poszlaki, że ubiegający się o przepustkę graniczną będzie chciał po wyjeździe z kraju uchylić się od służby wojskowej.

Na wydanym dla otrzymania przepustki granicznej zezwoleniu oznacza P. K. U. termin ważności od 1 do 3 miesięcy (zależnie od warunków).

O ile właściciel przepustki chce poświadczyć ją na ponowne przekroczenie (przejazd) granicy lub otrzymać nową przepustkę, to, o ile termin ważności wydanego przez P. K. U zezwolenia jeszcze nie upłynął, zezwolenie to jest wystarczające. Po upływie tego terminu winien ubiegający się o przepustkę graniczną wystarać się o nowe zezwolenie.

7. *Ewidencja wydawanych zezwoleń.*

Na podstawie wydanych zezwoleń oraz otrzymywanych od władz administracyjnych zawiadomień P. K. U. będą prowadziły ścisłą ewidencję wyjeżdżających zagranicę w specjalnej książce (zeszycie) według następujących rubryk:

1) liczba porządkowa; 2) L. dz. pod.; 3) imię i nazwisko; 4) rok urodzenia; 5) miejsce zamieszkania; 6) data wydania zezwolenia, wzgl. paszportu zagranicznego; 7) dokąd (możliwie jaknajdokładniejszy adres petenta zagranicą); 8) pokwitowanie, względnie uwaga.

8. Tryb składania zażaleń na decyzję Komendantów P. K. U., wzgl. D-ców O. K. jest uregulowany art. 114 — 117 „Tymcz. Ust. o powsz. obow. sł. wojsk.“.

9. W razie zarządzenia ćwiczeń lub zebrań kontrolnych, rezerwiści (w drugim wypadku również obrona krajowa), wymienieni pod lit. *d)* i *e)* w grupie II ej obowiązani są, w celu wyjazdu zagranicę, uzyskać zgodę władz wojskowych (P. K. U.).

Powyższe ograniczenie rozciąga się automatycznie na każdy następny rocznik, powołany na ćwiczenia lub zebrania kontrolne i ustaje w odniesieniu do rezerwistów (obrony krajowej), którzy obowiązkowi ćwiczeń i stawiennictwa zebrań kontrolnych uczynili zadość.

10. W razie mobilizacji lub przewidywanej mobilizacji, wszyscy mężczyźni w wieku od 18 do 50 lat włącznie (oficerowie rezerwy do lat 60), o ile nie zostali zupełnie od służby wojskowej zwolnieni (kategorja „D“ przepisów san. 5) muszą w celu wyjazdu zagranicę uzyskać zgodę (zezwolenie) władz wojskowych.

11. Zaznaczam, że zezwolenia o których mowa w p. 9 i 10 niniejszej instrukcji, mogą być udzielane tylko na krótko-trwałe, z określonym terminem, wyjazdy, o ile przytem są dostateczne gwarancje, że wyjeżdżający wrócą na czas lub ewent. wezwanie władz wojskowych.

Rozkaz niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 września r. b. i anuluje wszelkie dotychczas wydane rozkazy i instrukcje w sprawach wyjazdu zagranicę.

Warszawa, d. 18 lipca 1923 r. (L. 17441/Pob.).

Minister Spraw Wojskowych
(—) *Szeptycki*
Generał Broni.

Załącznik 1 do rozkazu L. 17441/Pob. 1923 r

.... dnia ....

Powiatowa Komenda Uzupełnień
w ....

L. ....

ZEZWOLENIE
na otrzymanie paszportu zagranicznego.

Powiatowa Komenda Uzupełnień w ....

zezwala P. .... ur. ....

zamieszkałemu .... na otrzymanie paszportu zagranicznego (albo na przedłużenie terminu ważności paszportu o .... miesięcy).

Zezwolenie niniejsze jest ważne, o ile zostanie przedstawione w .... (wymienić urząd, który ma paszport wydać), przed upływem 2-ch miesięcy od dnia dzisiejszego, w którym to terminie petent może sobie wyrobić paszport zagraniczny.

(Specjalne zastrzeżenia) .... (o ile jakie będą).

Podpis Dowódcy P. K. U.

(pieczęć).

Załącznik 2 do L. dz. 17441/Pob. 1923 r.

Powiatowa Komenda Uzupełnień
w ....
L ....

ZEZWOLENIE

na otrzymanie przepustki granicznej.

Powiatowa Komenda Uzupełnień w ....
zezwala P. .... ur. ....
zamieszkałemu .... na otrzymanie przepustk granicznej.

Zezwolenie niniejsze ważne jest w ciągu .... miesięcy od dnia dzisiejszego i w ciągu tego czasu może P. .... poświadczać przepustkę graniczną na ponowny przejazd granicy lub otrzymać nową przepustkę bez otrzymywania specjalnego zezwolenia Powiatowej Komendy Uzupełnień.

(Specjalne zastrzeżenia) ....
(o ile jakie będą).

Podpis Dowódcy P. K. U.

(pieczęć).

200.

Okólnik (134) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów (z wyjątkiem Poznańskiego i Pomorskiego), Delegata Rządu w Wilnie, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Głównego Komendanta Policji Państwowej w sprawie zwalczania wścieklizny.

Szerząca sie od dłuższego czasu w Rzeczypospolitej wscieklizna u psów przybrała w wielu miejscowościach takie rozmiary, a ilość pokąsanych przez wściekłe zwierzęta jest tak znaczną, że sprawa ta wymaga specjalnej uwagi wszystkich władz i organów do zwalczania zarazy powołanych.

Jak wynika z otrzymanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych sprawozdań, ludność w wielu miejscowościach nietylko nie zwraca uwagi na zarządzenie władz administracyjnych w okręgach zarażonych w przedmiocie trzymania psów na uwięzi, wzgl. prowadzenia psów na smyczy lub w kagańcach, lecz stawia nawet często czynny opór organom weterynaryjnym i władzom gminnym przy wykonywaniu przez nie zarządzeń, przewidzianych przez obowiązujące ustawy o zwalczaniu chorób zwierzęcych. W szczególności ludność sprzeciwia się w wyłapywaniu i zabijaniu psów podejrzanych o wściekliznę.

Ponieważ w takich warunkach walka z wścieklizną staje się niemożliwą i zaraza szerzy się w sposób, zagrażający poważnie zdrowotności i bezpieczeństwu publicznemu, zarządzam w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Dóbr Państwowych, co następuje:

1. Władze administracyjne winny zwracać baczną uwagę na to, aby w razie ogłoszenia przez nie danego obszaru za zarażony, wzgl. zagrożony w sposób, przewidziany w § 5 rozporządzenia z dnia 30 stycznia 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 10, poz. 79), wzgl. w ustawach w rozporządzeniu tem przytoczonych, wydany jednocześnie nakaz trzymania psów na uwięzi lub prowadzenia ich na smyczy i w kagańcach, był ściśle i zgodnie z postanowieniami ustawowemi przestrzegany. Wszystkie podległe organa, a w szczególności organa Policji Państwowej podczas pełnienia służby winny zwracać uwagę na przestrzeganie nakazu i donosić niezwłocznie o każdym wypadkn przekroczenia w celu pociągnięcia winnego do odpowiedzialności.

2. W okręgach zarażonych, gdzie wydany został (i nalezycie obwieszczony) przez władze administracyjne nakaz zabijania wałęsających się psów (ewent. i kotów), organa policji winny zwracać szczególną uwagę na wałęsające się zwierzęta, o ile możliwe ustalać, kto jest właścicielem zwierzęcia i donosić władzy administracyjnej w celu pociągnięcia

winnego nieprzestrzegania przepisów do odpowiedzialności. Jeśli wałęsający sie pies lub kot zdradza wyraźnie objawy wścieklizny, funkcjonarjusz policji, który go w czasie pełnienia służby napotka, winien go zastrzelić, przyczem jednakże należy zwracać uwagę, aby bezpieczeństwo osób nie było zagrożone.

3. W razie zarządzenia przez władze samorządowe obław na psy, należy w razie potrzeby udzielać przeprowadzającym obławę odpowiedniej opieki ze strony organów policji w celu niedopuszczenia do gwałtów tłumu nad osobami przeprowadzających obławę, wzgl. do udaremnienia ich czynności, co się obecnie bardzo często zdarza. Funkcjonarjusze policji obowiązani są interwenjować niezwłocznie, gdy ludność niedopuszcza przeprowadzających obławę do wykonania powierzonych im czynności.

Polecam Panu wydać odpowiednie instrukcje podległym władzom administracyjnym i organom policyjnym i zarządzić ścisłe ich przestrzeganie, przyczem zechce Pan stale zwracać na sprawę tę baczną uwagę.

Warszawa, d. 15 listopada 1923 r. (BP. 5088).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Kiernik.*

201.

Okólnik (135) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów (z wyj. Śląskiego), Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę i Delegata Rządu w Wilnie w sprawie wykonywania Rozporządzenia Min. Spraw Wewn. z dnia 9 października 1923 r. w przedmiocie ujawnienia zapasów przedmiotów powszedniego użytku (Dz. Ust. Nr. 110, poz. 875).

Rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 9 października 1923 r. w sprawie ujawnienia zapasów przedmiotów powszedniego użytku (Dz. Ust. Nr. 110, poz. 875) uprawnia władze administracyjne II instancji do wydawania rozporządzeń w zakresie przymusowego zgłaszania zapasów zboża i jego przetworów, roślin strączkowych, gryki, kasz, ziemniaków, węgla, cukru, tłuszczów jadalnych, materjałów włókienniczych i skór.

W sprawie powyższego rozporządzenia Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, co następuje:

Rozporządzenie to ma przedewszystkiem na celu danie władzom administracyjnym II instancji możności otrzymania danych, niezbędnych do zorjentowania się w stanie zaopatrzenia rynku miejscowego w chwilach, gdy w obrębie odnośnego terytorjum administracyjnego odczuwać się daje brak jednego z wymienionych powyżej artykułów lub gdy zachodzą podejrzenia, że odnośny artykuł jest dla celów lichwiarskich gromadzony, wzgl. ukrywany. Przeprowadzone ujawnienie zapasów pozwoli na poinformowanie ogółu mieszkańców o zapasach i o źródłach nabycia artykułu, którego brak dał się odczuć.

Ponadto przymus zgłaszania zapasów pozwolić może władzom administracyjnym na ustalenie wypadków karygodnego gromadzenia i ukrywania wówczas, gdy po zarządzonem ujawnieniu nastąpi fakt niezgłoszenia zapasów lub gdy ujawnienie ustali fakt istnienia zapasów, faktycznie wycofanych z obiegu (nieofiarowywanie na sprzedaż odmowa sprzedaży).

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca jednakże uwagę, że obowiązek zgłaszania nie może w żadnym wypadku upoważnić władze administracyjne do dysponowania zgłoszonemi zapasami. Ingerencja karna władz administracyjnych nastąpić może jedynie tam, gdzie zostaną ujawnione zapasy, niezgłoszone stosownie do przepisów, ewentualnego rozporządzenia.

Odnośnie poszczególnych §§ Rozporządzenia Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza:

Ad § 1. Przestrzegać należy, ażeby rozporządzenie o zgłaszaniu nie obejmowało innych artykułów niż wyszczególnione w Rozporządzeniu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z d. 9 października 1923 r. Przy zgłaszaniu materjałów włókienniczych żądać można zgłaszania tkanin, bawełnianych, półwełnianych, wełnianych i lnianych z wyłączeniem tkanin jedwabnych, przy zgłaszaniu skór wyłączyć należy skóry lakierowane.

Władze administracyjne II-ej instancji winny korzystać z uprawnień, wymienionych w § 1 Rozporządzenia jedynie w miarę istotnej potrzeby i baczyć, by obowiązek zgłaszania zapasów nie stał się niepotrzebnym ciężarem dla sfer produkujących i handlujących.

Rozporządzenia, wydawane przez władze administracyjne II-ej instancji, nie muszą odnosić się do wszystkich, wymienionych w § 1 przedmiotów powszedniego użytku, jak również niekoniecznie muszą obejmować teren całego Województwa i wszystkie kategorje obowiązanych do zgłaszania.

Rozporządzenia o zgłaszaniu zapasów powinny zawierać termin, w ciągu którego obowiązują i termin ten w zasadzie nie powinien przekraczać 1 miesiąca. W razie koniecznej potrzeby nowe rozporządzenie może ten termin przedłużyć. Zapasy nabywane po ogłoszeniu rozporządzenia podlegają zgłoszeniu w czasie obowiązywania rozporządzenia miejsco-

wego i winny być zgłoszone w ciągu 48 godzin od dnia otrzymania towaru.

Zgłoszenia o zapasach powinny być składane do władzy administracyjnej I-ej instancji osobiście lub przysłane przez pocztę listem poleconym. Rozporządzenia mogą być wydawane na wniosek władzy administracyjnej I-ej instancji lecz tylko przez władze administracyjne II-ej instancji.

Ad § 2. Pod osobami, przechowującemi na rachunek osób innych, rozumieć nalezy tak osoby fizyczne, jak i osoby prawne, a więc banki, przedsiębiorstwa spedycyjne, przedsiębiorstwa lombardowe, młyny, przyjmujące zboże do przemiału, organizacje lub domy handlowe, przyjmujące towar do sprzedaży komisowej, Zgłaszaniu nie podlegają towary, leżące w składach tranzytowych, a więc nie przeznaczone do sprzedaży na rynku wewnętrznym.

Ad § 3. Poleca się niewykraczanie poniżej norm, wskazanych w § 3 Przy materjałach włókienniczych pod gatunkiem należy rozumieć nie jakość lecz rodzaj towaru i tak np. w bawełnianych materjałach zefir, nansuk i t. d. niezależnie od gatunku tego rodzaju materjału. Ponadto należy wyraźnie określić, że pod składami fabrycznemi rozumie się składy, będęce własnością fabryki, prowadzone na rachunek fabryki. Pod składami hurtowemi rozumieć należy składy, prowadzące sprzedaż li tylko hurtową. Składy, sprzedające bezspośrednio indywidualnym konsumentom, o ile nawet hurtową sprzedaż też prowadzą, winny być zaliczone do składów detalicznych.

Ad § 5. Zwraca się szczególną uwagę na przepis § 5, który ma na celu zabezpieczenie wolnego obrotu artykułami zgłaszanemi.

Ad § 6. Zwraca się uwagę na stosowanie § 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z d. 22 października 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 109, p. 853). W stosnnku do wykrytych, a nie zgłoszonych przedmiotów powszedniego użytku stosowane być mogą przepisy art. 12 Ust. z dnia 5 sierpnia 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 69, p. 618), przyczem należy ściśle przestrzegać, aby sprzedaz w toku dochodzenia obejmowała jedynie istotnie towary, których przechowywanie mogłoby je narazić na zepsucie.

Powyższe podaje Pp. Szefom władzy administacyjnej II-ej instancji do wiadomości oraz ścisłego zastosowania się.

Warszawa, d. 15 listopada 1923 r. (SA. Nr. 6450).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

202.

Okólnik (136) Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewodów, Delegata Rządu na Ziemię Wileńską oraz Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie oznaczania miejscowości polskich i gdańskich.

W związku z art. 47 umowy polsko-gdańskiej z dnia 24 października 1921 r., i w myśl porozumienia, które nastąpiło między Rządem Polskim, a Senatem w. m. Gdańska na zasadzie wzajemności poleca się w pismach, adresowanych do Urzędów na terytorjum w. m. Gdańska, posługiwać się gdańskiemi, t. j. niemieckiemi nazwami odnośnych miejscowości.

Oczywiście nie odnosi się to do samej nazwy w. m. Gdańska gdyż nazwa ta ustaloną została w układzie polsko-gdańskim z dnia 24 października 1921 r, jako *polska* nazwa tego miasta.

Warszawa, d. 22 listopada 1923 r. (PR. Nr. 12111).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

203.

Okólnik (137) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz Delegata Rządu w Wilnie w sprawie rewizji wypłat zasiłków dla rodzin rezerwistów.

Odnośnie do końcowego ustępu tut. reskryptu z d. 23 października r. b. Nr. AW. 2281 23 oraz końcowego ustępu reskryptu z d. 17 listopada Nr. AW. 2447/23 zechce P. Wojewoda (Komisarz Rządu) przedłożyć *do 20 grudnia r. b.* do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych sprawozdanie o spostrzeżeniach władz administracyjnych I instancji w kierunku, czy zasiłki dla rodzin rezerwistów są przyznawane przez urzędy gminne istotnie tylko osobom rzeczywiście tych zasiłków potrzebującym i czy pod tym względem niema nadużyć lub wypadków powierzchownego i bagatelizującego traktowania spraw zasiłkowych oraz jakie zarządzenia wydano celem uaunięcia ewentualnych niewłaściwości.

Zarazem zechce Pan Wojewoda (Komisarz Rządu) zarządzić kontrolę odnośnych referatów we władzach adm. I instancji celem stwierdzenia czy powyższe władze te prawidłowo i skrupulatnie wywiązują się z ciążącego na nich obowiązku

rozpatrywania przesyłanych przez urzędy gminne uchwał o przyznanie zasiłków ze Skarbu Państwa oraz czy przed likwidacją przyznanych kwot stwierdza się stosownie uprawnienia rodzin rezerwistów. Kontrolę powyższą należy przeprowadzać przy każdej nadarzającej się sposobności zwłaszcza zaś łącznie z lustracjami innych działań administracji władz I instancji z resortu Min. Spr. Wewnętrznych.

W razie ujemnych spostrzeżeń należy Ministerstwu Spraw Wewnętrznych przedkładać niezwłocznie dokładne sprawozdania wraz z odpisem wydanych zarządzeń.

Warszawa, d. 26 listopada 1923 r. (AW. 2475/23).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński.*
Podsekretarz Stanu.

204.

Okólnik (139) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę w sprawie wykonania Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 października 1923 r. w sprawie podwyższenia grzywien (Dz. Ust. Nr. 109, poz. 808).

W Dzienniku Ustaw z dnia 29 października r. b. Nr. 109, poz. 858 ogłoszone zostało Rozporządzenie Rady Ministów z dnia 22 października 1923 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych, określonych w przepisach karnych, karno-administracyjnych i t. p.

Rozporządzenie to dotyczy zatem również przepisow, zawierających sankcje karno-administracyjne, wydanych przez państwa zaborcze, jak niemniej przepisów, wydanych przez władze polskie, o ile ogłoszone zostały przed 1 lipca 1923 r.

Rozporządzeniem tem objęte zostały:

a) wszystkie grzywny (kary pieniężne), zawarte w przepisach karnych, których przekroczenie przekazano orzecznictwu władz administracyjnych;

b) kary pieniężne, dyscyplinarne i porządkowe, ponadto zaś:

c) w b. dzielnicy pruskiej: grzywny administracyjno-egzekucyjne, nawiązki i wynagrodzenie, granice upoważnień organów władz administracyjnych do zagrażania grzywnami lub nakładania grzywien w drodze administracyjnej, tudzież granice upoważnień organów władz dyscyplinarnych do nakładania grzywien w drodze dyscyplinarnej (porządkowej),

d) w b. dzielnicy austrjackiej: granice grzywien, do których władza administracyjna może wydać osąd karny, nałożyć odszkodowanie, a straż zaprzysiężona sama oszacować wyrządzoną szkodę.

Wyżej wymienione pod *a) — d)* grzywny, kary pieniężne, odszkodowania i t. d., oznaczone w walutach państw zaborczych jak i w markach polskich, podwyższone zostały wymienionem wyżej rozporządzeniem Rady Ministrów w następujący sposób:

I. W przepisach państw zaborczych:

jedną markę niemiecką, jedną koronę austrjacką przerachować należy na 10 tysięcy marek polskich, zaś jeden rubel, jeden złoty reński na 20 tysięcy marek polskich.

II. W przepisach, wydanych przez władze polskie, a ogłoszonych w okresie przed dniem 31 grudnia 1919 r., w b. dzielnicy rosyjskiej, zaś przed dniem 1 stycznia 1920 r. w byłych dzielnicach austrjackiej i pruskiej podwyższone zostały wymienione wyżej przedmioty dziesięć tysięcy razy.

III. W przepisach, ogłoszonych po dniu 31 grudnia 1919 r., w którejkolwiek dzielnicy, podwyższono je według zasad wyszczególnionych w § 3 tego Rozporządzenia, a mianowicie:

a) w przepisach, ogłoszonych w roku 1920, stokrotnie;

b) w przepisach, ogłoszonych w roku 1921, pięćdziesięciokrotnie;

c) w przepisach, ogłoszonych w roku 1922, dwudziestokrotnie;

d) w przepisach, ogłoszonych w pierwszej połowie roku 1923, pięciokrotnie.

Przy przerachowaniach wyżej wymienionych w ustępach I—III należy mieć jednak na uwadze przepis § 7 Rozp. Rady Ministrów, który postanawia, że „jeśli kwota pieniężna, przewidziana w pewnym przepisie, została zmieniona późniejszym przepisem szczegółowym, należy za podstawę zastosowania podwyżki przyjąć kwotę, ustanowioną w późniejszym przepisie i czas jego ogłoszenia".

Miarodajnym do zastosowania podwyżki odnośnie do przepisów rozciągniętych na którekolwiek z Województw jest czas ich ogłoszenia, a nie rozciągnięcia, — o ile samo rozporządzenie rozciągające nie zawiera postanowienia, zmieniającego wymiar grzywien.

Odrębnie od powyższych zasad przerachowania postanowienie § 2 Rozp. Rady Ministrów podwyższyło dwustokrotnie grzywny, oznaczone w ustawie o zwalczaniu lichwy wojennej z dnia 2 lipca 1920 r. o brzmieniu ustawy z d. 5 sierpnia 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 69, poz. 618).

Postanowienie § 8 wymienionego wyżej Rozp. Rady Ministrów zrównało grzywny, podwyższone ustawą z dnia 6 lipca 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 76,

poz. 595) z wszystkiemi innemi grzywnami administracyjnemi, podniesionemi w b. zaborze austrjackim przepisem § 4 i § 1 tegoż Rozporządzenia.

Moc obowiązująca Rozp. Rady Ministrów z d. 22 października 1923 r. rozpoczęła się z dn. 1 listopada 1923 r., a przepisy tego Rozporządzenia nie stosują się do przekroczeń, popełnionych przed dniem wejścia jego w życie.

Pan Wojewoda (Delegat Rządu w Wilnie, Komisarz Rządu na m. st. Warszawy) zechce wydać w granicach obowiązującego ustawodawstwa na obszarze Województwa, Delegatury Rządu w Wilnie i Komisarza Rządu w Warszawie dalsze pouczenia władzom administracyjnym, sprawującym orzecznictwo karne i polecić im, aby stosowały grzywny i odszkodowania w wymiarze podwyższonym wyżej wymienionym Rozporządzeniem Rady Ministrów.

Warszawa, d. 29 listopada 1923 r. (AR. 4124/23).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

205.

Okólnik (140) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów (z wyj. Śląskiego), Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę w sprawie umorzenia nieściągalnych zaliczek na płacę.

Ministerstwo Skarbu reskryptem z d. 21 listopada r. b. L. 1220/DB/8 w porozumieniu z Najwyższą Izbą Kontroli Państwowej w sprawie umorzenia nieściągalnych rat zaliczek na uposażenie służbowe zarządziło, co następuje:

Zaliczka na uposażenie służbowe stanowi zobowiązanie prywatno-prawne funkcjonarjusza państwowego skutkiem czego za zobowiązanie to odpowiada całym swoim majątkiem odnośny funkcjonarjusz państwowy, wzgl. w razie śmierci jego spadkobiercy. do wysokości odziedziczonego majątku.

Z powyższego wynika, że umorzenie nieściągalnych rat zaliczek może mieć miejsce tylko w następujących wypadkach:

a) jeżeli wdrożone za pośrednictwem Prokuratorji Generalnej kroki sądowe celem dochodzenia tej wierzytelności Skarbu Państwa pozostały bez wyniku;

b) jeżeli na podstawie aktów konkretnej sprawy można dojść do wniosku, że wartość wierzytelności Skarbu Państwa jest mniejszą od przypuszczalnych kosztów jej dochodzenia;

c) jeżeli sąd właściwy zaniechał prowadzenia petraktacji spadkowej dla braku majątku po zmarłym dłużniku.

W wypadkach od *a)* i *c)* do umorzenia niespłaconych rat zaliczki powołaną jest władza asygnująca uposażenie służbowe, która to władza wdraża również kroki sądowe za pośrednictwem Prokuratorji Generalnej; natomiast w wypadku ad *b)* wymagana jest zgoda Izby Skarbowej, w której okręgu znajduje się siedziba urzędowa władzy, asygnującej uposażenie służbowe.

Kwoty, uznane w myśl powyższych postanowień za nieściagalne, należy zarachować na § 1, poz. 1 — *b*, wzgl. 2 — *b* (o ile umarza się zaliczkę, udzieloną funkcjonarjuszowi niższemu), budżetu władzy, asygnującej uposażenie służbowe z tem, że o ile umarza się zaliczkę, udzieloną na zasadzie okólnika Ministerstwa Skarbu z d. 6 kwietnia 1921 r. L. 54. D. B. (okólnik Min. Spraw Wewnętrznych Nr. 10 z d. 14 kwietnia 1921 r.), władza, asygnująca uposażenie służbowe, winna wystawić asygnację na przelew odnośnej kwoty z § 1, poz. 1 — *b*, względnie 2 — *b* swego budżetu do sum obrotowych Ministerstwa Skarbu.

Powyższe podaję do wiadomości i zastosowania się, uchylając równocześnie reskrypt okólnikowy Min. Spraw Wew. w tejże sprawie z dnia 12 grudnia 1921 r. Nr. Pr. B. 4251.

Warszawa, dnia 2 grudnia 1923 r. (OBR. 8249).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

206.

Okólnik (142) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie zarządzeń, mających na celu zaoszczędzenie wydatków skarbowych.

W rozwinięciu akcji, mającej na celu zaoszczędzenie wydatków skarbowych zarządzam, co następuje:

W sprawie podróży służbowych na koszt Skarbu Państwa.

I. Wszelkie podróże służbowe, których koszta pokrywa się z funduszów rządowych, należy *natychmiast* ograniczyć do *najniezbędniejszych potrzeb państwowych.*

Do takich potrzeb zalicza się sprawy wymagające *niezbędnie:* zbadania przedmiotu na miejscu, spisania protokółu jako wyniku rozprawy lub dochodzenia, który służyć ma za podstawę do wydania zarządzenia, względnie orzeczenia.

Do niezbędnych podróży służbowych zaliczyć należy również objazd powiatu przez Starostę po objęciu przez niego urzędowania, celem nawiązania kontaktu z ludnością i przekonania się o jej potrzebach. Natomiast względy oszczędnościowe nie dozwalają obecnie, ażeby poza pierwszym generalnym objazdem powiatu, starosta, względnie jego zastępca, dokonywali częstych objazdów t. zw. inspekcyjnych, celem stałego utrzymywania kontaktu z ludnością, oraz perjodycznego informowania się o miejscowych stosunkach. Potrzebnych informacji o stanie powiatu i życzeniach ludności winni udzielać staroście podwładni urzędnicy, którzy przy sposobności wyjazdów komisyjnych, przedsiębranych, czy to dla dokonania czynności urzędowych, przewidzianych w obowiązujących przepisach, czy też w interesie stron, powinni nie ograniczać się jedynie do właściwego przedmiotu komisji, lecz w miarę rozporządzalnego czasu wejrzeć w potrzeby miejscowej ludności i stosunki w poszczególnych gminach, wysłuchać ewentualnie życzeń interesowanych osób i zakomunikować swoje spostrzeżenie Staroście.

Do rzędu niezbędnych podróży służbowych zaliczyć należy także i wyjazdy Starostów na zjazdy, zwoływane przez Wojewodów. Zjazdy te winny być jednak również ograniczone do najniezbędniejszej potrzeby wobec znacznych wydatków skarbowych z jakimi są połączone. Celem też uniknięcia zbędnych wydatków, a zarazem uzgodnienia poglądu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z Panem na kwestję, czy moment zwołania zjazdu jest właściwy, zarządzam, aby Panowie przed zwołaniem zjazdu Starostów donosili Ministerstwu Spraw Wewnętrznych o projekcie zwołania zjazdu, podając szczegółowo porządek dzienny projektowanego zjazdu wraz z uzasadnieniem potrzeby odbycia zjazdu w danym czasie. Faktyczne zwołanie zjazdu będzie wtedy mogło nastąpić po powzięciu decyzji przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych na przedłożone przez Panów wnioski.

Zdarzające się często w praktyce podróże służbowe do siedziby urzędowej Województwa, względnie z Województwa do stolicy, „celem omówienia spraw ważnych" w Województwie lub władzach i urzędach centralnych, należą do kategorji podróży niezbędnych jedynie w wypadkach szczególnie wyjątkowych i są dopuszczalne tylko wówczas, gdy idzie o sprawy szczególnie ważne, wymagające bezwzględnie w interesie publicznym w danym czasie ustnego omówienia. Podróże takie muszą być zatem ograniczone do najniezbędniejszego minimum.

Ażeby cel podanych wyżej zarządzeń mógł być należycie osiągnięty, należy wprowadzić odpowiednią kontrolę nad podróżami służbowemi i to tak uprzednią jak i następną.

Kontrola uprzednia polegać będzie na tem, że każda podróż służbowa odbywana na koszt Skarbu Państwa, będzie mogła być podjęta tylko na podstawie osobnej każdorazowo wydawanej decyzyj Panów, względnie jego zastępcy, a w władzach administracyjnych I instancji na podstawie decyzji Starosty.

Kontrola następna polegać będzie na odpowiedniem badaniu rachunków kosztów podróży, oraz na prowadzeniu ścisłej ewidencji podróży służbowych odbywanych na koszt Skarbu Państwa.

Przedkładane rachunki kosztów podróży muszą być ściśle rewidowane ze stanowiska przepisów, normujących legalność i wysokość zarachowanych kosztów i potrzeby zużycia określonego w rachunku czasu na czynność komisyjną. Podpis przełożonego pod klauzulą drukowaną na formularzu rachunku, nie może być — jak to w przeważnej części wypadków bywa — tylko formalnością.

Dla celów kontroli nad podróżami służbowemi na koszt Skarbu Państwa, należy bezzwłocznie — o ile to się dotychczas nie stało — założyć i utrzymywać zarówno w Urzędach Wojewódzkich jak i starostwach (Dyrekcjach, Policji, Komisarjatach) dokładną ewidencję tych podróży. Ewidencja ta, powinna zawierać następujące dane:

a) imię i nazwisko, charakter urzędnika i stopień służbowy urzędnika;

b) L. i data polecenia wyjazdu;

c) cel wyjazdu (oznaczenie sprawy) i miejscowość, do której wyjazd ma nastąpić;

d) dzień i godzina wyjazdu;

e) dzień i godzina powrotu;

f) L. i data przedłożenia sprawozdania (protokółu) z czynności komisyjnych;

g) L. i data załatwienia sprawozdania (protokółu) z czynności komisyjnej.

Istniejące dotychczas w Województwach i Starostwach ewidencje — o ile nie zawierają powyższych szczegółów — należy odpowiednio uzupełnić. Nowo założyć się mające ewidencje, należy sporządzić ręcznie we własnym zarządzie. Drukowanie formularzy, zakładanie nowych oprawnych ksiąg, o ile spowodować by miało znaczniejszy wydatek, jest bezwarunkowo niedopuszczalne.

Ewidencja ta nie ma być kancelaryjnym zapiskiem, lecz trwałym i żywotnym przedmiotem kontroli i potrzebnych zarządzeń.

Korespondencja telegraficzna i telefoniczna na koszt osób prywatnych.

II. Dalszą sprawą wymagającą uregulowania w interesie zmniejszenia wydatków skarbowych jest sprawa korespondecji telegraficznej i telefonicznej, przeprowadzonej w interesie osób prywatnych.

W licznych przypadkach zdarza się, że władze administracyjne celem przyśpieszenia konkretnej sprawy, wydają w drodze telegraficznej lub telefonicznej swe zarządze-

nia, względnie zwracają się w tej drodze do przełożonej władzy o decyzję.

Niejednokrotnie chodzi w tych wypadkach nie o interes publiczny, lecz o korespondencję (depesze, międzymiastowe rozmowy telefoniczne) wysyłaną na prośbę stron, celem spowodowania rychlejszego załatwienia sprawy w interesie strony.

W tych wypadkach koszta odnośnej korespondencji (depesz, miedzymiastowych rozmów telefonicznych), winny bezwarunkowo obciążać interesowanych, przez pobieranie od nich stosownie zaokrąglonych kaucji, z których pokrywać należy koszta korespondencji, mającej być przeprowadzoną. Kaucja ta musi być odpowiednio powiększona w tych wypadkach, gdzie bądź to wymagana jest odpowiedź na drodze telegraficznej lub telefonicznej, bądź też zarządzenie ma być przez podległy organ podane, dalej również na tejże drodze.

Pozostałe nadwyżki należy zwracać interesantom. Dla ewidencji pobranych od stron i wypłaconych za użycie telefonu lub telegrafu kwot, należy prowadzić w urzędzie odpowiedni zapisek.

Używanie formularzy i pieczątek.

III. Zaoszczędzenie wydatków państwowych może być osiągnięte również w drodze wprowadzenia uproszczeń biurowości władz administracyjnych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych dostrzega niejednokrotnie w aktach przedkładanych mu przez władze podległe, że spraw szablonowych, typowych nie załatwia się na formularzach (drukowanych, hektografowanych) oraz, że nie używa się ułatwiających biurowość pieczątek dla umieszczania na aktach i pismach krótkich typowych zarządzeń, względnie klauzul.

Panowie zechcą zwrócić szczególną uwagę na używanie we władzach administracyjnych, przy wydawaniu zarządzeń i orzeczeń odpowiednich formularzy, względnie pieczątek oraz zarządzić, ażeby uproszczenie to jaknajrychlej wprowadzono we wszystkich wypadkach, gdzie tryb postępowania tego dopuszcza.

Uproszczenie manipulacji.

W dziale kancelaryjnym będzie można również w wielu wypadkach wprowadzić uproszczenia na podstawie doświadczeń poczynionych przy stosowaniu obowiązujących dotychczas instrukcji kancelaryjnych. W tych zwłaszcza Województwach, gdzie instrukcję kancelaryjną, obecnie obowiązującą dłuższy już czas się stosuje, będzie można wobec wyrobienia się sił kancelaryjnych wprowadzić uproszczenia, zwłaszcza co do ilości zapisków manipulacyjnych, utrzymywanych według instrukcji. Należy jednak przy inowacjach w tej dziedzinie postępować z odpowiednią ostrożnością, by nie odbiły się one ujemnie na sprawności funkcjonowania kancelarji.

Sprawozdanie o wykonaniu zarządzeń.

V. Doszło do wiadomości Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, że władze administacyjne I instancji są przeciążone nakładanym na nie przez Województwa obowiązkiem składania sprawozdań o wykonaniu zarządzeń, wydanych im przez Województwa.

Panowie zechcą tedy zwrócić uwagę, aby od władz administracyjnych I instancji wymagane było donoszenie o wykonaniu zarządzeń jedynie w wypadkach, kiedy zachodzi istotna tego potrzeba. Gdy obciążenie władz administracyjnych I instancji tego rodzaju sprawozdaniami jest niejednokrotnie wynikiem nałożenia na Województwa przez władze centralne, wydające zarządzenia, obowiązku sprawozdania o wykonaniu tych zarządzeń, przedsiębierze Ministerstwa Spraw Wewnętrznych równocześnie kroki celem spowodowania ograniczenia wypadków żądania ze strony władz centralnych sprawozdań o wykonaniu ich zarządzeń.

Warszawa, d. 9 grudnia 1923 r. (Nr. Pr. 12759).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

Obwieszczenia o rejestracji stowarzyszeń.

207.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 sierpnia 1923 roku Nr. B. B. 929 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 948 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Teatrów Ludowych“.

208.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 sierpnia 1923 roku Nr. B. S. 1054/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 955 stowarzyszenie pod nazwą „Szomraj Szabos Weadas“ (Przestrzeganie soboty i głównych zasad religji).

209.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 września 1923 roku Nr. B. B. 979 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 964 stowarzyszenie pod nazwą „Weuhawto Lereachi Kumojcho“ (Kochaj bliźniego jak siebie samego).

210.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 września 1923 roku Nr. B. S. 1597/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 966 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Przedstawicieli Handlowych“ w Warszawie.

211.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 września 1923 roku Nr. B. B. 1120 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 968 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Miłośników Akwarjów i Terrarjów“.

212.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 września 1923 roku Nr. B. B. 2132 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 969 stowarzyszenie pod nazwą Warszawski Klub „Ognisko“.

213.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 września 1923 roku Nr. B. B. 2135 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 970 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Zawodowy Majstrów Krawieckich“ w m. st. Warszawie, Nalewki 2*a*.

214.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 września 1923 roku Nr. B. S. 1441/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 971 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Właścicieli Magazynów Obić Papierowych“ w m. st. Warszawie.

215.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 1 października 1923 roku Nr. B. B. 2146 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 972 stowarzyszenie pod nazwą „Tomchaj Anyim na Powiślu“ (Wspieranie Biednych na Powiślu).

216.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1923 roku Nr. B. S. 1592/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 973 stowarzyszenie pod nazwą „Tow. Przyjaciół Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie“.

217.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 października 1923 roku Nr. B. B. 1811 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 974 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Internistów Polskich“ w Warszawie.

218.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 października 1923 rokn Nr. B. B. 1619 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 975 stowarzyszenie pod nazwą Koło Esperantystów „Konkordo“ w Warszawie.

219.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 września 1923 roku Nr. B. B. 1461 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 976 stowarzyszenie pod nazwą „Muzeum Przemysłu i Rolnictwa“ w Warszawie.

220.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 października 1923 roku Nr. B. S. 286/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 977 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Kół Pracy Młodych Ziemian“.

221.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 października 1923 roku Nr. B. B. 1436 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 978 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Miłośników Historji“.

222.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 października 1923 roku Nr. B. B. 2007 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 979 stowarzyszenie pod nazwą „Polskie Towarzystwo Przyjaciół Narodu Łużyckiego“.

Sprawy personalne.

Ruch służbowy

w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych od 1 października do 1 listopada 1923 r.

Zarząd Centralny:

Mianowani:

Urzędnik V st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie — Des Loges Aleksander — Dyrektorem Departamentu w IV st. sł. w Ministerstwie, postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 5 października 1923 r.

Prow. urzędnik VI st. sł. — Winiarski Adam — urzędnikiem VI st. sł. dnia 31 października 1923 r.

Urzędnik IX st. sł. w Starostwie w Ropczycach — Winiarski Alfred — urzędnikiem VIII st. sł. w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych dnia 12 października 1923 r.

Pracowniczka kontraktowa IX st. sł. — Dobrowolska Wacława — urzędniczką IX st. sł. dnia 31 października 1923 r.

Urzędniczka X st. sł. — Wendorffowa Helena—urzędniczką IX st. sł. dnia 31 października 1923 r.

Praktykant w XI st. sł. — Hoszard Jerzy — urzędnikiem X st. sł. dnia 1 października 1923 r.

Przeniesiony:

Urzędnik VII st. sł.—Grodyński Stanisław—do Urzędu Wojewódzkiego w Brześciu n/B. dnia 22 października 1923 r.

Delegowany:

Dyrektor Departamentu—Koncki Tadeusz—do Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach w charakterze p. o. Wojewody dnia 13 października 1923 r.

Zwolniona ze służby:

Prow. urzędniczka X st. sł. — Adamowicz Halina — na własną prośbę d. 3 listopada 1923 r.

Zmarł:

Urzędnik VIII st. sł.—Prószyński Bronisław—dnia 27 października 1923 r.

Władze Administracyjne II Instancji.

Mianowani:

W Urzędzie Wojewódzkim *w Białymstoku:*

Referent Starostwa Iłżeckiego—Sypek Franciszek — urzędnikiem VI st. sł. dnia 7 października 1923 r.

Referent Starostwa Kieleckiego — Dr. Wittek Karol — urzędnikiem VI st. sł. dnia 9 października 1923 r.

W Urzędzie Wojewódzkim *w Kielcach:*

Referent Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie—Kiełczewski Wacław—urzędnikiem VI st sł. dnia 12 października 1923 r.

W Urzędzie Wojewódzkim *we Lwowie:*

Urzędnik V st. sł. — Karchesy Adam — Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. dnia 19 października 1923 r.

W Urzędzie Wojewódzkim *w Tarnopolu:*

Urzędnik VIII st. sł. — Kunzek Tomasz — urzędnikiem VII st. sł. dnia 31 października 1923 r.

W Urzędzie Wojewódzkim *w Poznaniu:*

Urzędnik VI st. sł. — Kłoś Adam — Sędzią zawodowym Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w VI st. sł. dnia 19 października 1923 r.

Przeniesieni:

Urzędnik VI st. sł. — Iwański Kazimierz — z Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku do Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach dnia 9 października 1923 r.

Prow. urzędnik VI st. sł. — Dunin-Borkowski Władysław—z Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku do Starostwa w Częstochowie dnia 9 października 1923 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. — Podwiński Henryk — z Urzędu Wojewódzkiego Wołyńskiego do Starostwa w Łucku dnia 9 października 1923 r.

Urzędnik VII st. sł. — Niemyski Stefan — z Urzędu Wojewódzkiego Wołyńskiego do Starostwa w Dubnie dnia 30 września 1923 r.

Zwolniony:

Prow. urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim Poleskim—Bałuk Mieczysław—z dniem 31 października 1923 r. na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Władze Administracyjne I Instancji.

Mianowani:

Komisarzem Rządu na m. stoł. Warszawę w IV st. sł Naczelnik Wydziału w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych — Jarmołowicz Jan — postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 października 1923 r.

Starostami:

Zabierzowski Zygmunt—na powiat Święciański dnia 12 października 1923 r.

Referent Starostwa w Kaliszu — Barnat Antoni — na powiat Puławski dnia 9 października 1923 r.

Kierownik Starostwa w Suwałkach — Baranowski Włodzimierz — na powiat Ostrołęcki dnia 9 października 1923 r.

St. referent Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie — Tworzydło Józef — na powiat Brzeski dnia 7 października 1923 r.

Urzędnik VI st. sł w Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi—Dr. Rybołowicz Feliks—na powiat Oszmiański dnia 12 października 1923 r.

Urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Nowogródku — Zajączkowski Stefan — na powiat Stołpecki dnia 10 października 1923 r.

Płachta Jan—kierownikiem Starostwa w Dubnie w VII st. sł. dnia 9 października 1923 r.

P. o. Starosty w Wołożynie—Wartman Witold — Starostą w Wołożynie dnia 6 października 1923 r.

Dr. Łanucha Walenty — prow. urz. VI st. sł. w Starostwie w Lubomlu z poruczeniem kierownictwa Starostwa dnia 30 września 1923 r.

Urzędnikami Starostw:

Prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Olkuszu—Seruga Tadeusz — urzędnikiem VII st. sł. w Starostwie w Białymstoku dnia 9 października 1923 r.

Dr. Nowak Józef—prow. urzędnikiem VII st. sł. w Starostwie w Białymstoku dnia 9 października 1923 r.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Borszczowie — Schmid Leon — urzędnikiem VII st. sł. dnia 31 października 1923 r.

Urzędnik VIII st. st. w Starostwie w Tarnopolu — Krzyżanowski Józef — urzędnikiem VII st. sł. dnia 31 października 1923 r.

Urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Zaleszczykach—Datko Juljan—urzędnikiem VII st. sł. dnia 31 października 1923 r.

Przeniesieni.

Starosta — Baehr Marjan — ze Starostwa w Bielsku do Starostwa Szczuczyńskiego dnia 9 października 1923 r.

P. o. Starosty—Walicki Tadeusz—ze Starostwa w Ostrołęce do Starostwa w Sokółce dnia 9 października 1923 r.

Starosta — Bieńkiewicz Henryk — ze Starostwa w Sejnach do Starostwa w Suwałkach dnia 12 października 1923 r.

Prow. urzędnik VII st. sł.—Paszkowicz Wacław — ze Starostwa w Krzemieńcu do Starostwa w Lubomlu dnia 30 września 1923 r.

Starosta—Emeryk Jan—ze Starostwa w Kowlu do Starostwa w Horochowie dnia 7 października 1923 r.

P o. Starosty w Dubnie—Siwik Kazimierz— do Urzędn Wojewódzkiego Wołyńskiego w charakterze prow. urzędnika VI st. sł. dnia 7 października 1923 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. — Milewicz Adam-Kazimierz—ze Starostwa w Wołożynie do Starostwa w Nieświeżu dnia 12 października 1923 r.

P. o. Starosty w Swięcianach — Niekrasz Stanisław — do Urzędu Delegata Rządu w Wilnie w charakterze prow. urzędnika VI st. sł. dnia 12 października 1923 r.

Starosta w Oszmianie — Chodakowski Bronisław — do Urzędu Delegata Rządu w Wilnie w charakterze urzędnika VI st. sł. dnia 12 października 1923 r.

Starosta—Błocki Władysław — ze Starostwa w Przemyślanach do Starostwa w Kowlu w dotychczasowym VII st. sł. dnia 7 października 1923 r.

Urzędnik VII st. sł.—Koczyński Wojciech — ze Starostwa w Brodach do Starostwa w Zbarażu z poruczeniem kierownictwa Starostwa d. 19 października 1923 r.

Kierownik Starostwa w Zbarażu w VII st. sł.— Schindler Wilhelm — do Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu dnia 19 października 1923 r.

Urzędnik VII st. sł.—Holuka Jan—ze Starostwa w Brzeżanach do Starostwa w Buczaczu dnia 19 października 1923 r.

Zwolnieni:

Prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Ostrołęce — Darnikiewicz Stanisław na własną prośbę z dniem 31 października 1923 r.

Starosta na powiat Szczuczyński — Urbański Jan — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 9 października 1923 r.

P. o. Starosty w Sokółce—Ejsymont Piotr— na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 9 października 1923 r.

St. referent w Komisarjacie Rządu na m. st. Warszawę — Woycicki Feliks — na własną prośbę z dniem 31 października 1923 r.

Urzędnik VI st. sł. w Komisarjacie na m. st. Warszawę — Kaliski Juljan — na własną prośbę z dniem 31 października 1923 r.

Urzędnik V*b* kat. pł. w Komisarjacie Rządu na m. st. Warszawę — Dieth Eugenjusz z dniem 31 października 1923 r. na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie we Włodzimierzu — Hueck Jerzy — na własną prośbę z dniem 30 października 1923 r.

Urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Kowlu— Langer Kazimierz—na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 7 października 1923 r.

Urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu—Kędzierski Czesław—na własną prośbę z dniem 31 października 1923 r.

Uwaga. W komunikacie o ruchu służbowym w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych w czasie od 1 czerwca do 1 lipca 1923 roku w rubryce: Władze Administracyjne I Instancji zaszła pomyłka, a mianowicie: referent w Starostwie w Sieradzu – Kaliński Henryk — został mianowany nie Starostą, a kierownikiem Starostwa Sieradzkiego w VII st. sł.

Ruch służbowy

w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych od 1 listopada do 1 grudnia 1923 r.

Zarząd Centralny:

Mianowani:

Instruktor kancel. w VII st. sł. — Iseppi Artur — insp. kancel. w VI st. sł. dnia 15 listopada 1923 r.

Zwolnieni ze służby.

Prow. urzęd. VI st. sł. — Dr. Wróblewski Władysław — dnia 16 listopada 1923 r., wskutek przejścia do służby w Kontroli Państwa.

Urzędnik VII st. sł. — Filipowicz Michał — z dniem 31 grudnia 1923 r., na podstawie art. 116 ust. o p. sł. cyw.

Władze Administracyjne II Instancji.

Mianowani:

W Urzędzie Wojewódzkim *w Nowogródku:*

Przeciszewski Bronisław—prow. urzędnikiem VI st. sł. dnia 16 listopada 1923 r.

W Urzędzie Wojewódzkim *Poleskim:*

Prow. urzędnik VIII st. sł. — Sitsch Adolf— prow. urzędnikiem VII st. sł. dnia 30 listopada 1923 r.

W Urzędzie Delegata Rządu *w Wilnie:*

Prow. urzędnik VI st. sł.—Chmielowski Jan— urzędnikiem VI st. sł. dnia 21 listopada 1923 r.

Przeniesiony.

Urzędnik VII st. sł. — Doschot Oktaw — z Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie do Urzędu Wojewódzkiego Poleskiego d. 5 listopada 1923 r.

Przeniesiony na emeryturę:

Urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi — Hoffman Piotr — z dniem 1 grudnia 1923 r. na zasadzie art. 6 *a)* ustawy emerytalnej.

Zwolnieni:

Prow. urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Kielcach—Skórzewski Franciszek— z dniem 30 listopada 1923 r. na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Zastępca przewodniczącego Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu — Szołdrski Marjan — na własną prośbę, postanowieniem Prezydenta Rzplitej z dnia 5 listopada 1923 r.

Urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu — Sobeski Tadeusz — z dniem 30 listopada 1923 r. na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu — Bogacki Czesław — z dniem 30 listopada 1923 r. na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Prow. urzędnik V st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Nowogródku — Świda Olgierd — na własną prośbę z dniem 30 listopada 1923 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim Wołyńskim — Żurakowski Józef — z powodu przejścia na służbę do Ministeostwa Sprawiedliwości dnia 28 listopada 1923 r.

Prow. urzędnik VII st. st. w Urzędzie Delegata Rządu w Wilnie — Giecewicz Stanisław — z dniem 30 listopada 1923 r. na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Zmarł:

Prow. urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim Wołyńskim — Cybulski Leon — dnia 17 listopada 1923 r.

Władze Administracyjne I Instancji.

Mianowany:

St. referent Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu — Słaby Władysław — Starostą na powiat Wolsztyński dnia 28 listopada 1923 r.

Przeniesieni:

Urzędnik VII st. sł. — Nalepka Stanisław — ze Starostwa w Jędrzejowie do Starostwa w Końskich dnia 15 listopada 1923 r.

Ref. Gierczak Józef — ze Starostwa w Końskich do Starostwa w Jędrzejowie dnia 15 listopada 1923 r.

Starosta w Jędrzejowie — Kurnikowski Ludwik — do Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach w charakterze urzędnika VI st. sł. dnia 28 października 1923 r.

Kierownik Starostwa VII st. sł. — Zenkteler Edmund — ze Starostwa w Nowym Tomyślu do Starostwa w Lesznie dnia 23 listopada 1923 r.

Kierownik Starostwa w VII st. sł.—Czochron Józef — ze Starostwa w Sępolnie do Starostwa w Nowym Tomyślu dnia 23 listopada 1923 r.

Urzędnik VII st. sł. — Zachuta Feliks — ze Starostwa w Wadowicach do Starostwa w Żywcu dnia 16 listopada 1923 r.

Kierownik Starostwa w VI st. sł. — Strzelbicki Aleksander — ze Starostwa w Gorlicach do Starostwa w Nowym Targu dnia 20 listopada 1923 r.

Kierownik Starostwa w VII st. sł. — Trześniowski Władysław — ze Starostwa w Nowym Targu do Starostwa w Gorlicach dnia 20 listopada 1923 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. — Kurczycki Henryk — ze Starostwa w Baranowiczach do Starostwa w Stołpcach dnia 29 listopada 1923 r.

Zwolnieni:

Prow. urzędnik VII st. sł. w Komisarjacie Rządu na m. st. Warszawę — Puchalski Włodzimierz — z dniem 30 listopada 1923 r. na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Kierownik Starostwa w Włoszczowie—Krzewski Stanisław — z dniem 31 grudnia 1923 r. na własną prośbę.

Referent Starostwa w Słupcy — Zalewski Wincenty — z dniem 30 listopada 1923 r. na podstawie art. 116 ustawy o państwowej słuzbie cywilnej.

Prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Będzinie — Przedpełski Bolesław — z dniem 30 listopada 1923 r. na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Referent Starostwa w Radomsku — Hauke Rudolf — z dniem 30 listopada 1923 r. na własną prośbę.

Prow. urzędnik VII st. sł. Starostwa w Janowie Lubelskim — Doleżko Franciszek — z dniem 30 listopada 1923 r. na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Starosta w Wolsztynie — Barciszewski Kazimierz — z dniem 30 listopada 1923 r. na własną prośbę.

Urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Złoczowie — Górka Witold—na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 30 listopada 1923 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Krzemieńcu — Paszkowicz Wacław — na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 30 listopada 1923 r.

Zmarł:

Prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Białymstoku — Prusator Celestyn —d. 12 stycznia 1923 r.

Uwaga: Nominacja Dr. Korotkiewicza Marcina na stanowisko Starosty w Lesznie została uchylona dnia 23 listopada 1923 r.

Zawiadomienie.

Cena „Skorowidzów", wydanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych została podwyższona. W szczególności „Skorowidz" Koncki-Hausner (Cz. I—III w jednym tomie) kosztuje obecnie **1** *złoty polski. „Skorowidze": Hausner (Cz. IV i V) kosztują po* **80** *gr. polsk. za egzemplarz.*

„Skorowidze" są do nabycia w księgarni Hoesicka, Warszawa, ul. Senatorska Nr. 22, oraz w Urzędach Wojewódzkich.

Drukarnia Towarzystwa Straży Kresowej, Sp. z ogr. odp. Warszawa, Jasna Nr. 8.